

IZVJEŠĆE O FINANCIJSKOJ REVIZIJI

„ENERGOINVESTA“ D.D. SARAJEVO

2021.

Broj: 01-02-09-11-4-3181-8/21

Sarajevo, rujan 2022.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA	1
2.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	4
II	REZIME DANIH PREPORUKA	6
III	KRITERIJI ZA FINACIJSKU REVIZIJU	8
IV	IZVJEŠĆE O REVIZIJI	9
1.	UVOD	9
2.	PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE.....	9
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	10
4.	SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	11
5.	OBAVLJANJE POSLOVA IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI SUBJEKTA REVIZIJE – SNABDIJEVANJE PRIRODNIM GASOM FBiH	13
6.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINACIJSKOG PLANA I IZVJEŠĆIVANJE	16
7.	FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	17
7.1	BILANCA USPJEHA	17
7.1.1	Prihodi	17
7.1.1.1	Poslovni prihodi.....	18
7.1.1.2	Financijski prihodi.....	20
7.1.2	Rashodi.....	21
7.1.2.1	Poslovni rashodi	21
7.1.2.2	Financijski rashodi	24
7.1.2.3	Ostali rashodi i gubici	24
7.1.2.4	Rashodi na osnovu umanjenja vrijednosti sredstava	25
7.1.2.5	Rashodi na osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravaka grešaka iz ranijih godina	25
7.1.3	Financijski rezultat.....	25
7.2	BILANCA STANJA	26
7.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	26
7.2.1.1	Nematerijalna i materijalna stalna sredstva i investicijske nekretnine	26
7.2.1.2	Dugoročni financijski plasmani	29
7.2.1.3	Druga dugoročna potraživanja	31
7.2.1.4	Dugoročna razgraničenja	32
7.2.2	Tekuća sredstva.....	33
7.2.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	33
7.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	33
7.2.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	34
7.2.3	Kapital.....	35
7.2.4	Dugoročna rezerviranja	36
7.2.5	Obveze.....	36
7.2.5.1	Dugoročne obveze	36
7.2.5.2	Kratkoročne obveze	37
7.2.5.3	Pasivna vremenska razgraničenja	38
7.2.6	Popis sredstava i obveza.....	39
7.2.7	Izvanbilančna evidencija	40
7.3	IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA	40
7.4	IZVJEŠĆE O PROMJENAMA NA KAPITALU	40
7.5	BILJEŠKE UZ FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	40
8.	JAVNE NABAVE	41
9.	SUDSKI SPOROVI.....	41
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA	42
V	PRILOG: GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	46
	Bilanca uspjeha za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine	47
	Bilanca stanja na 31. 12. 2021. godine.....	49
	Izvešće o gotovinskim tijekovima za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine (Indirektna metoda)	50
	Izvešće o promjenama na kapitalu za razdoblje koje završava na 31. 12. 2021. godine.....	52

I IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Izvešće neovisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvaća reviziju finansijskih izvješća i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća „Energoinvesta“ d.d. Sarajevo (u daljnjem tekstu: **Društvo**), koja obuhvaćaju: Bilancu stanja na 31. 12. 2021. godine, Bilancu uspjeha, Izvešće o novčanim tijekovima, Izvešće o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijska izvješća, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, finansijska izvješća ne prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Društva na 31. 12. 2021. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvešću:

1. Društvo nije vršilo mjerenje i priznavanje prihoda tijekom realizacije pojedinačnih ugovora o građenju sukladno zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima, što može imati za posljedicu da se ukupni prihodi i prateći povezani troškovi razlikuju od prihoda i troškova u slučaju da je Društvo na odgovarajući način primijenilo zahtjeve ovog Standarda. Utjecaj na finansijska izvješća za godinu koja se završila 31. 12. 2021. nismo u mogućnosti procijeniti (točka 7.1.1 Izvješća);
2. Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava jer Društvo nije izvršilo njihovu revalorizaciju sukladno zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, niti je na datum bilance izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijska izvješća za godinu koja se završila 31. 12. 2021. ne možemo kvantificirati (točka 7.2.1 Izvješća);
3. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvješća Uprava Društva nije izvršila procjenu sposobnosti subjekta da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju sukladno točki 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvješća. Gubitak do visine kapitala na 31. 12. 2021. godine iskazan je u iznosu od 224.270.660 KM i veći je od iskazanog temeljnog kapitala za 3.549.635 KM. Nad nekretninama Društva postoje založna prava procijenjene vrijednosti od 73.018.604 KM. Koeficijent tekuće likvidnosti je 0,59, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti pravovremeno izmirivati dospjele novčane obveze. Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvješćima, zbog čega oni nisu sastavljeni sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH (točke 7.2.3 i 7.5 Izvješća);
4. Društvo nije postupilo sukladno zahtjevima MSFI-ja 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prekinuto poslovanje, i MRS-u 40 – Ulaganja u nekretnine, jer je izvršilo reklasifikaciju dugotrajne imovine klasificirane kao namijenjene za prodaju (2.898.462 KM) na investicijske nekretnine a da nije izvršeno mjerenje fer vrijednosti kako nalažu standardi. Efekte na finansijska izvješća za godinu koja se završila 31. 12. 2021. nismo mogli utvrditi (točka 7.2.1.1 Izvješća);

5. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od 3.568.930 KM Društvo nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka na datum bilance sukladno zahtjevima MSFI-ja 9 – Financijski instrumenti, što za posljedicu može imati da su rashodi podcijenjeni, a imovina (potraživanja) i financijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos. Nije postupljeno ni sukladno Pravilniku o računovodstvenim politikama u dijelu vrijednosnog usklađivanja nenaplaćenih potraživanja. (točke 7.2.2.3 i 7.2.6 Izvješća).

Reviziju financijskih izvješća obavili smo sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okviru profesionalnih objava¹. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 200 – Principi financijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi financijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo od Društva sukladno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- **Transporter prirodnog gasa iz Mađarske „FGSZ“ u rujnu 2021. godine dostavio je Društvu, „BH Gasu“ i Vladi FBiH Obavijest o pokretanju arbitražnog spora u vrijednosti od 21.125.000 USD. Vlada FBiH je 11. 11. 2021. godine donijela Zaključak (V. broj: 1664/2021) kojim nalaže Društvu i „BH Gasu“ da, u svrhu zaštite, obje kompanije dodatno međusobno usuglase odnose u vezi eventualnog raskida Dugoročnog ugovora o transportu gasa sa mađarskim transporterom FGSZ i zastupaju interes Vlade Federacije BiH kao treće tužene. Zaključkom su zaduženi i da izaberu advokatsku kuću i arbitra koji će zastupati interese Vlade Federacije BiH, te shodno tome da snose troškove zastupanja koji eventualno budu nastali u arbitražnom postupku. Društvo po ovom postupku nije izvršilo rezerviranja, niti objavilo potencijalne obveze (točke 5. i 9. Izvješća).**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, utvrdili smo da nema drugih ključnih pitanja revizije.

Ostala pitanja

Financijska izvješća Društva za godinu završenu 31. 12. 2021. revidirao je drugi revizor, koji se suzdržao od davanja mišljenja o tim financijskim izvješćima 29. 4. 2022. godine (točka 7. Izvješća).

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za financijska izvješća

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz financijska

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u danim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvješća rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društva ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvješćivanja koje je ustanovilo Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijska izvješća kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, kao i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena sukladno INTOSAI Okviru profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utječu na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvješća.

Kao dio revizije, sukladno INTOSAI Okviru profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvješća, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog uslijed prevare, veći je od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola;
- stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koje mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvješćima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društva prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovana na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u unutarnjim kontrolama, koji su otkriveni tijekom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvješća tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvješću, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno

rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvješćivanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvješćivanja.

2. IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvješća „Energoinvesta“ d.d. Sarajevo za 2021. godinu izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2021. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

- 1. Društvo nije uspostavilo i osiguralo funkcioniranje Odjela unutarnje revizije kao ključnog elementa unutarnjeg nadzora kojim se osigurava sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja, sukladno zahtjevima Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (točka 4. Izvješća);**
- 2. U tijeku 2021. godine plaće i naknade nisu isplaćene sukladno Zakonu o radu, niti su uplaćivani pripadajući porezi i doprinosi na isplaćene plaće u 2021. godini u rokovima propisanim Zakonom o doprinosima i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa. Ukupne obveze za neisplaćene neto plaće zaposlenicima za 2021. godinu iznose 2.620.945 KM, a obveze za poreze i doprinose 1.172.347 KM (točka 7.2.5.2 Izvješća);**
- 3. Nije proveden cjelovit popis sredstava i obveza, te nije provedeno usuglašavanje knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom, kako nalaže Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH (točka 7.2.6 Izvješća).**

Reviziju usklađenosti izvršili smo sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okviru profesionalnih objava. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo od Društva sukladno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije nije izdalo dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti Društvu sukladno Uredbi o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede (točka 7.1.1.1 Izvješća).**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih Izvješća, rukovodstvo Društva odgovorno je osigurati da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu sukladne propisima kojima su regulirane i potvrditi da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena sukladno INTOSAI Okviru profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definiranim kriterijima, sukladno zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 6. 9. 2022. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II REZIME DANIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/ TOČKA
1.	Donijeti unutarnji akt za upravljanje rizikom, mapu procesa i strategiju procjene rizika, kako bi se uspostavio funkcionalan sustav unutarnjih kontrola Društva.	4.
2.	Uspostaviti unutarnju reviziju sukladno odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	4.
3.*	Mjerenje i priznavanje prihoda tijekom realizacije pojedinačnih ugovora o građenju vršiti sukladno zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima.	7.1.1.1
4.*	Preispitati opravdanost zaključivanja ugovora o djelu za poslove koji čine redovnu djelatnost Društva.	7.1.2.1
5.	Iskazivanje imovine nakon što je prestala biti klasificirana kao namijenjena za prodaju vršiti sukladno zahtjevima MSFI-ja 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja.	7.2.1.1
6.	Najmanje jednom godišnje provjeravati je li bilo izmjena u fer vrijednosti ulaganja u nekretnine, sukladno zahtjevima MRS-a 40 – Ulaganja u nekretnine i Pravilniku o računovodstvenim politikama.	7.2.1.1
7.*	Izvršiti procjenu fer vrijednosti nekretnina Društva shodno zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, kako iskazana knjigovodstvena vrijednost imovine ne bi značajno odstupala od njihove fer vrijednosti na datum bilance.	7.2.1.1
8.*	Na datum bilance izvršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadle vrijednosti takvog sredstva, sukladno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava i Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.	7.2.1.1
9.*	Na datum bilance vršiti testiranje umanjena vrijednosti ulaganja u sva zavisna i pridružena društva, odnosno procjenu nadoknadle vrijednosti takvog sredstva, sukladno zahtjevu MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.	7.2.1.2
10.*	Izvršiti mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka i priznati prikladna umanjena za druga dugoročna potraživanja sukladno MSFI-ju 9 – Financijski instrumenti i Pravilniku o računovodstvenim politikama.	7.2.1.3
11.	Na datum bilance vršiti procjenu očekivanih kreditnih gubitaka od nenaplaćenih potraživanja sukladno zahtjevima MSFI-ja 9 – Financijski instrumenti, i vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja vršiti u 100% iznosu nakon jedne godine po dospjeću, sukladno Pravilniku o računovodstvenim politikama.	7.2.2.3
12.	Analizirati uzroke nastanka neadekvatnosti kapitala i predložiti odgovarajuće mjere za ostvarenje adekvatnosti kapitala, sukladno Zakonu o financijskom poslovanju.	7.2.3
13.	Dospjele obveze prema dobavljačima izmirivati u ugovorenim rokovima.	7.2.5.2
14.*	Popisom potraživanja i obveza, sa stanjem na datum bilance, utvrditi njihovo stvarno stanje, te vršiti usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako nalaže Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH.	7.2.6

15.*	Izvršiti procjenu sposobnosti Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju i na osnovu izvršene procjene sačiniti bilješke uz finansijska izvješća sukladno zahtjevima MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvješća i Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.	7.5
16.	Tražiti od Agencije za javne nabave tumačenje o obvezi primjene Zakona o javnim nabavama, uvažavajući promjenu djelatnosti.	8.
17.	Rezerviranja po sudskim sporovima vršiti sukladno zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, kako bi finansijska izvješća po svim bitnim pitanjima istinito i objektivno prikazala finansijski položaj i rezultat poslovanja Društva.	9.

* neimplementirana preporuka iz ranijeg razdoblja (8)

III KRITERIJI ZA FINACIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru financijske revizije provodi reviziju financijskih izvješća i reviziju usklađenosti. Revizija financijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. financijska izvješća, kao i aktivnosti, financijske transakcije i informacije, sukladni odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje financijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji :

- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja;
- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim nabavama;
- Zakon o radu;
- Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih poduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH; kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. UVOD

„Energoinvest“ d.d. Sarajevo posluje u kontinuitetu od 1951. godine, kada je Rješenjem Vlade NR Bosne i Hercegovine osnovano kao „Elektroprojekt“. Društvo od 1994. godine posluje kao jedinstveno poduzeće objedinjavanjem pojedinih poduzeća iz grupacije Energoinvest. Imalo je više različitih oblika organiziranja, a od 30. 3. 2004. godine posluje kao jedno poduzeće sa sektorskim tipom organizacije.

Osnovi kapital Društva iznosi 220.721.025 KM, od čega se 147.897.500 KM (67%) odnosi na državni kapital i 72.823.525 KM (33%) na privatni kapital.

Društvo obavlja privrednu djelatnost proizvodnje i prodaje proizvoda, kao i vršenja usluga na tržištu radi stjecanja dobiti. Registrirano je za obavljanje različitih privrednih djelatnosti proizvodnje, prodaje roba i vršenja usluga na domaćem i inostranom tržištu. Temeljne djelatnosti su: proizvodnja, projektiranje, inženjering i konzalting, istraživanje i razvoj, trgovina, zastupstvo i posredništvo, prijenos tehnologije i znanja, te poslovne i druge usluge u oblastima: energetike, industrije, automatike i telekomunikacija, informatike i računarstva, obojenih metala i nemetala, nafte, gasa i hemije i zaštite okoline i korištenja voda. Vanjsko trgovinske djelatnosti obavlja putem vlastitih i mješovitih društava, predstavništva, gradilišta, pogona i slično, sukladno propisima BiH, FBiH, kao i propisima zemalja u kojima obavlja registrirane djelatnosti.

Prema izmjenama Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede i zaključcima Vlade FBiH, Društvo u 2021. godini jedino obavlja poslove snabdjevača prirodnim gasom u Federaciji BiH, koje je do tada obavljalo sa „BH Gasom“ d.o.o. Sarajevo.

Djelatnost i aktivnosti Društva regulirane su Statutom i ostalim normativnim aktima. Organizacija poslovanja uređena je Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji, prema kojoj Društvo obavlja djelatnost putem šest organizacijskih jedinica: Inženjering za elektroenergetiku (IEE), Inženjering za dalekovode (IDV), Energoinženjering (EI), Inženjering za informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT), Energokomerc (EK) i Režijske jedinice za obavljanje funkcija od zajedničkog interesa i odjeli za podršku rada Uprave (REZ).

U okviru Uprave Društva organizirana su predstavništva u: Albaniji, Etiopiji, Alžiru, Kosovu, Hrvatskoj, Turskoj, Rusiji i Kataru, a podružnice su organizirane u: Hrvatskoj, Makedoniji, Iraku i Albaniji. Sa vlasništvom kapitala preko 50% kapitalno je povezano sa osam društava u inostranstvu i dva u zemlji, a sa vlasništvom kapitala ispod 50% sa sedam društava u inostranstvu i tri u zemlji. S ovim društvima je povezano po osnovu uloženog kapitala, temeljem kojeg, putem svojih predstavnika, učestvuje u poslovnim i finansijskim politikama u organima upravljanja tih poduzeća, u ovisnosti o procentu sudioništva.

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđene su 343 radne pozicije, od kojih je na 31. 12. 2021. godine popunjeno 188 sa 273 radnika.

Sjedište Društva je u Sarajevu, u Ulici Hamdije Čemerlića br. 2.

2. PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijska izvješća Društva za 2021. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijska izvješća pouzdana i da li bilance u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sustav unutarnjih kontrola i funkcija unutarnje revizije.

Revizija je obavljena sukladno unutarnjim planskim dokumentima, u razdoblju od siječnja do svibnja 2022. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu unutarnjih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH proveo je financijsku reviziju Društva za 2016. godinu, sačinio Izvješće o izvršenoj reviziji i dao negativno mišljenje o financijskim izvješćima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvješću su dane preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Javno poduzeće je postupilo sukladno članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo je o poduzetim radnjama radi premašivanja nepravilnosti identificiranih u revizorskom izvješću. Revizijom je konstatirano da nisu poduzete odgovarajuće mjere, sukladno planiranim aktivnostima.

Uvidom u poduzete aktivnosti i analizom realizacije danih preporuka utvrdili smo da nema realiziranih preporuka, a utvrđeno je sljedeće:

Djelomično realizirane preporuke

- 1) Društvo je u značajnoj mjeri smanjilo zaključivanje ugovora o djelu za poslove koji čine njegovu redovnu djelatnost u odnosu na prethodnu reviziju, iako je evidentno da se i tijekom 2021. godine zaključuju takvi ugovori.
- 2) Društvo je posljednji put 2017. godine, shodno paragrafu 34. MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, izvršilo procjenu fer vrijednosti nekretnina Društva, kako iskazana knjigovodstvena vrijednost imovine ne bi značajno odstupala od njihove fer vrijednosti na datum bilance.

Nerealizirane preporuke

- 1) Osigurati da procjene prihoda po osnovu ugovora o izgradnji, prema MRS-u 11 – Ugovori o izgradnji, uključuju potpune osnove za sačinjavanje i utvrđivanja stupnja realizacije ugovora.
- 2) Na datum bilance vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, sukladno zahtjevu MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.
- 3) Na datum bilance procijeniti postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog ulaganja umanjena, i ako postoje takvi pokazatelji priznati umanjenje ulaganja, sukladno MRS-u 39 – Financijski instrumenti, priznavanje i mjerenje.
- 4) Naplativost dugoročnih potraživanja provjeriti najmanje jednom godišnje i, shodno utvrđenom, vršiti umanjenje vrijednosti potraživanja do naplativog iznosa, kako je definirano u MRS-u 39 – Financijski instrumenti, priznavanje i mjerenje.
- 5) Sukladno člancima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, izvršiti popis imovine i usuglasiti knjigovodstveno stanje sa stanjem utvrđenim popisom.
- 6) Bilješke uz financijska izvješća sastavljati sukladno zahtjevima iz MRS-a 1 – Presentacija financijskih izvješća, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja.

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

- 1) Za sačinjenu analizu cijena zakupa po ugovorima koji se nalaze na istoj lokaciji i imaju slične ili usporedive uvjete za iznajmljivanje – jer je Društvo prodalo nekretninu od koje su se u najvećem dijelu ostvarivali prihodi od zakupa u prethodnom razdoblju.
- 2) Poslovne transakcije za koje postoji vjerodostojna dokumentacija knjigovodstveno evidentirati u razdoblju na koje se odnose – jer nije bilo događaja po ovom pitanju za revidirano razdoblje.

- 3) Radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha materijala sukladno MRS-u 2 – Zalihe – jer je stanje zaliha značajno manje u odnosu na prethodnu reviziju.
- 4) Nastaviti aktivnosti na povratu neopravdano utrošenih sredstava. Društvo je utužilo fizičko lice za nenaplaćena potraživanja zbog nepravdanja utroška sredstava po biznis kartici.
- 5) Provjeriti aktuelne ugovore sa cjenovnog aspekta i slijedom toga ispitati mogućnost nabava pod povoljnijim uvjetima. Dana je nova preporuka s ciljem utvrđivanja primjene Zakona o javnim nabavama, kako bi se utvrdilo treba li Društvo primjenjivati Zakon.

Za pojedine preporuke dane nakon izvršene revizije za 2016. godinu došlo je do izmjena standarda i zakona, i to: MSFI 15 – Prihodi, MSFI 9 – Financijski instrumenti (umjesto tadašnjih MRS 18, MRS 11, MRS 39) i Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH, te su preporuke u Izvješću za 2021. godinu prilagođene navedenim izmjenama.

Nakon izvršene revizije za 2021. godinu dano je ukupno 17 preporuka, od čega je devet novih i osam preporuka koje su već dane u Izvješću o finansijskoj reviziji za 2016. godinu (šest nerealiziranih i dvije djelomično realizirane).

4. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Cilj sustava unutarnjih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Društvo u poslovanju upravlja sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da unutarnje kontrole funkcioniraju adekvatno i efikasno, sukladno važećoj regulativi.

Financijsko upravljanje i kontrola

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH² i Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sustava unutarnjih kontrola na temelju COSO modela.³

Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sustava unutarnjih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utječe na funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sustav nagrađivanja i poštovanje zakonskih propisa.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sustava unutarnjih kontrola, kako bi se procijenila točnost i pouzdanost podataka na kojima se temelje finansijska izvješća i njihova usuglašenost sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni temelj za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacijske strukture i donošenje kvalitetnih unutarnjih akata.

Organizacija Društva utvrđena je Statutom koji je donijela Skupština 2016. godine (Izmjene i dopune Statuta iz 2016. godine), a detaljno je razrađena Pravilnikom o radu iz 2020. godine, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji (2017. godina) i Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (donesen je 2017. godine). Bilo je devet izmjena Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji, a posljednja datira iz 2020. godine.

Tijekom izvještajne godine radni odnos je zasnovalo 15 djelatnika, a prestao je za 45 zaposlenika (mirovina, sporazumni prekid radnog odnosa, istek ugovora i otkaz ugovora o radu). Društvo je putem javnih oglasa izvršilo prijem u radni odnos pet zaposlenika, a deset je primljeno odlukom direktorice na razdoblje od šest mjeseci.

² „Sl. novine FBiH“, broj 38/16

³ COSO je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sustava unutarnjih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. On definiraju unutarnju kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvješćivanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

Zakon o radu u članku 20a. stav 1) i 2) nalaže da se radni odnos zasniva zaključivanjem ugovora o radu, nakon provođenja procedure prijema propisane pravilnikom o radu poslodavca i nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja za prijem u radni odnos. Prema Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH („Sl. novine FBiH“, broj 13/19 i 9/21), izuzeće od primanja u radni odnos bez provedene procedure javnog oglašavanja može se vršiti u slučaju prijema u radni odnos na određeno vrijeme najdalje do šest mjeseci, jednokratno u tijeku jedne kalendarske godine za konkretno radno mjesto. Prema članku 3. Pravilnika o radu iz 2020. godine bilo je utvrđeno da se prijem u radni odnos vrši nakon provedene procedure javnog oglašavanja, a izuzetno, bez provedene procedure javnog oglašavanja, može se vršiti prijem u radni odnos na određeno vrijeme najdalje 120 dana u tijeku jedne kalendarske godine za konkretno radno mjesto, po programima zapošljavanja javnih službi za zapošljavanje i otkaza sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu za radno mjesto koje podrazumijeva iste uvjete u pogledu stručne spreme i radnog iskustva, ukoliko radnik ispunjava uvjete. Provedenom revizijom utvrđeno je da se zapošljavanje vršilo na temelju Uredbe, ali bez izmjena Pravilnika o radu. **Društvo je početkom 2022. godine donijelo novi Pravilnik o radu kojim je usklađen postupak prijema u radni odnos sa odredbama Uredbe.**

Društvo je donijelo značajan broj unutarnjih akata koji uređuju unutarnje postupke, procedure i kontrole, i to: Etički kodeks, Pravilnik o računovodstvu, Pravilnik o računovodstvenim politikama, Pravilnik o radu, Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnik o nabavama i drugi. Unutarnji akti temelj su za uspostavljanja funkcionalnog sustava unutarnjih kontrola.

Međutim, ovi akti nisu bili dovoljni da se uspostavi funkcionalan sustav unutarnjih kontrola, što je dovelo do određenih propusta, nedostataka i slabosti za koje su dane preporuke i obrazloženja u ovom Izvješću.

Nisu sačinjeni unutarnji akti za upravljanje rizikom, mapa procesa i strategija procjene rizika. Zbog navedenog Društvo nije uspostavilo odgovarajući sustav unutarnjih kontrola sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o provođenju financijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Prema Zakonu, Društvo je odredilo koordinatora za financijsko upravljanje i kontrolu, sačinilo godišnje izvješće o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrole i registar rizika po procesima poslovanja za 2021. godinu.

Na osnovu navedenog, konstatirali smo da nije uspostavljen adekvatan sustav unutarnjih kontrola, što je za posljedicu imalo utvrđene nalaze u Izvješću o reviziji financijskih izvješća Društva.

Preporuka:

- **donijeti unutarnji akt za upravljanje rizikom, mapu procesa i strategiju procjene rizika, kako bi se uspostavio funkcionalan sustav unutarnjih kontrola Društva.**

Organi Društva

Sukladno Zakonu o privrednim društvima, organe Društva čine: Skupština, Nadzorni odbor, Uprava i Odbor za reviziju.

Skupštinu Društva čine dioničari, a državni kapital – Vladu FBiH zastupa imenovani punomoćnik. Tijekom godine održano je pet sjednica. Na njima su razmatrana: razrješenja i imenovanja vršitelja dužnosti Nadzornog odbora, Godišnje izvješće o poslovanju po godišnjem obračunu za 2020. i konsolidirano izvješće. Godišnje izvješće o poslovanju za 2020. usvojila je Skupština 30. 6. 2021. godine, **dok Konsolidirano financijsko izvješće nije usvojila, koje uključuje konsolidirana financijska izvješća, izvješća vanjskog revizora i Odbora za reviziju. Razlog neusvajanja konsolidiranog izvješća jesu negativne primjedbe sadržane u Izvješću neovisnog revizora, koji se suzdržao od davanja mišljenja.**

Vlada FBiH, kao većinski vlasnik, 29. 9. 2021. na sjednici je tražila da se hitno poduzmu mjere i aktivnosti na otklanjanju primjedbi sadržanih u Izvješću neovisnog revizora za konsolidirano izvješće za 2020. godinu.

Nadzorni odbor sastoji se od predsjednika i četiri člana i tijekom godine (u veljači i svibnju) imenovani su vršitelji dužnosti, a Odlukom Skupštine imenovani su 19. 8. 2021. godine, nakon provedenog natječajna, na je razdoblje od četiri godine. Sastav Nadzornog odbora nije mijenjan i činili su ga ispred državnog kapitala: predsjednik Asim Ibrahimagić i članovi: Dženan Imamović, Zlatan Hadžić, Elnur Salihović i ispred dioničara Damir Dizdar. Tijekom godine održane su tri konstituirajuće sjednice, sedam redovnih i devet vanrednih, na kojima se, između ostalog, raspravljalo o poslovnim aktivnostima snabdijevanja gasom Federacije BiH, kreditnim zaduženjima i izmirenju obveze po Presudi Privrednog suda u Beogradu prema Jugobanci a.d. Beograd u stečaju.

Upravu Društva čini direktorica Bisera Hadžialjević, imenovana 21. 2. 2020. godine Odlukom Nadzornog odbora na mandatno razdoblje od četiri godine, nakon provedenog natječajna. Ovu funkciju obnaša od 2016. godine.

Odbor za reviziju imenovala je Skupština Društva 24. 2. 2020. godine, nakon provedenog natječajna, na razdoblje od četiri godine, i čine ga: predsjednik Senad Herenda, te članovi Jusuf Zahiragić i Ibrahim Mehinović. Tijekom godine održao je četiri sjednice. Na sjednicama je, između ostalog, razmatrano: izvješće o radu odbora za reviziju za 2020. godinu, Elaborat o popisu za 2020. godinu, Izvještaj o poslovanju za 2020. godinu, Konsolidirano izvješće za 2020. godinu, plan poslovanja za 2021. godinu, Izvješće vanjskog revizora za 2020. godinu, Izvješće o poslovanju za period I-VI 2021. godine, prijedlog za imenovanje vanjskog revizora za 2021. godinu i dr.

Unutarnja revizija

Prema izmjenama Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH,⁴ sva pravna lica u kojima Federacija, kantoni ili općine imaju većinski udjel dužna su uspostaviti unutarnju reviziju. Također, prema Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Društvo je obvezno uspostaviti i osigurati funkcioniranje odjela unutarnje revizije.

Međutim, Društvo nije uspostavilo i osiguralo funkcioniranje Odjela unutarnje revizije kao ključnog elementa unutarnjeg nadzora kojim se osigurava sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja, sukladno zahtjevima Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- **uspostaviti unutarnju reviziju sukladno odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.**

5. OBAVLJANJE POSLOVA IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI SUBJEKTA REVIZIJE – SNABDIJEVANJE PRIRODNIM GASOM FBiH

Tijekom revidirane godine u Društvu su se desile značajne poslovne promjene u smislu obavljanja djelatnosti. Tako je u prvoj polovini godine obavljalo djelatnost snabdjevača sa „BH Gasom“, a od 1. 7. 2021. godine samostalno.

Izmjene su nastale temeljem zaključaka Vlade FBiH, sporazuma Društva i „BH Gasa“, kao i izmjenama Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede.⁵ Izmjenama Uredbe i zaključcima Vlade FBiH Društvo je u 2021. godini preuzelo sve poslove od „BH Gasa“ d.o.o. Sarajevo vezane za snabdijevanje prirodnim gasom u Federaciji BiH. Odlukom Vlade FBiH (iz 2010. godine) utvrđeno je da su **djelatnosti energije i plina od javnog društvenog interesa Federacije Bosne i Hercegovine**, koju su po toj Odluci obavljali: JP Elektroprivreda BiH, JP Elektroprivreda HZHB i „BH Gas“ d.o.o. Sarajevo. **Do okončanja revizije Vlada FBiH nije izmijenila Odluku sukladno izmjenama ove Uredbe.**

Naime, „BH Gas“ je do veljače tekuće godine plaćao gas i sve zavisne troškove nabave gasa dobavljačima, a Društvu ugovorenu proviziju od 1% plaćene vrijednosti (gas + transport + carinska davanja), kako je definirano zaključenim Sporazumom iz 1998. godine. Također, Uredbom o organizaciji i regulaciji

⁴ „Službene novine FBiH“, br. 47/08 i 101/16

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 83/07 i 71/21

sektora gasne privrede (članak 59) za snabdijevanje potrošača gasom bili su određeni „Energoinvest“ d.d. Sarajevo i „BH Gas“ do ispunjenja drugih uvjeta. Tako je poslove snabdjevača u FBiH obavljao „BH Gas“ sa Društvom, koji je potpisnik ugovora o uvozu prirodnog gasa sa Gazprom Exportom LLC, a supotpisnik ugovora o transportu gasa kroz Mađarsku, Srbiju i Republiku Srpsku. Za uvezeni gas i druge zavisne troškove Društvo je ispostavljao fakturu „BH Gasu“, koje je izmirivalo obveze prema dobavljačima.

UGOVOR SA MAĐARSKIM TRANSPORTEROM „FGSZ“

Značajna promjena desila se u svibnju 2020. godine, kada su „BH Gas“ i Društvo potpisali Aneks 24. Dugoročnog ugovora o transportu prirodnog gasa preko Mađarske sa FGSZ-om za razdoblje od 2020. do 2023. godine. Vlada FBiH je 19. 3. 2020. godine Zaključkom dala suglasnost na tekst Pisma uvjerenja, kojim u potpunosti podržava napore privrednih društava da osiguraju sistemsko i dugoročno rješenje snabdijevanja gasom pod najpovoljnijim uvjetima i navodi da će za vrijeme trajanja ugovora točka Beregovo ostati jedina primopredajna za uvoz ruskog prirodnog gasa, a transportni pravac Beregovo – Kiškundorožma – Zvornik jedini pravac snabdijevanja prirodnim gasom Federacije BiH. Naime, ranijim aneksima utvrđen je transport preko Mađarske do 2023. godine i ugovoren kapacitet od 647.000.000 Nm³ na godišnjem nivou, a Aneksom 24. Dugoročnog ugovora utvrđeni popusti na transportiranu količini u razdobljima od 1. 5. do 31. 10. do 2023. godine i penali u slučaju raskida ugovora prije 2023. godine. Tako su u slučaju raskida ugovora u 2021. godini ugovoreni penali od 23.000.000 USD. Na zaključeni Aneks 24. Društvo je 8. 5. 2020. godine obavijestilo „BH Gas“ da je Ugovor (uključujući anekse od 19 do 23) koji su ranije imali mnogo bolji i puno povoljniji po FBiH u dijelu penala koji su iznosili 7.500.000 USD za kompletan period do 2023. godine. U Aneksu 24. iznosi penala su mnogostruko povećani, a ugovoreni ljetni popust, koji u kumulativu iznosi 20,2 mil USD, ne pokriva kumulativni iznos penala od 30,5 mil USD. Nakon toga, „BH Gas“ i Društvo su 18. 5. 2020. godine zaključili Pismo uvjerenja kao izraz dodatnih usuglašavanja i zaštite oba društva u vezi sa potpisanim Aneksom 24. suglasno izjavljuju da neće raskidati zaključeni Dugoročni ugovor o transportu gasa sa FGSZ-om do kraja 2023. godine. Ako neka od strane ugrozi, zloupotrebi ili samoinicijativno raskine ugovor sa FGSZ-om prije isteka 2023. godine, preuzima na sebe kompletan iznos penala za raskid sukladno Aneksu 24. U Pismu uvjerenja navedeno je da je „BH Gas“ suglasan da fakture po temelju eventualnog usaglašenog raskida ugovora sa FGSZ-om ili po temelju penala za obustavu transporta prirodnog gasa kroz sistem FGSZ zaprimi prvi, odnosno on će biti strana koja će platiti cjelokupni iznos penala u slučaju raskida ugovora.

UGOVOR SA GAZPROM EXPORTOM LLC ZA 2021. GODINU

Društvo ima zaključen dugogodišnji ugovor (od 1997. godine) za uvoz gasa sa Gazprom Exportom LLC, Ruska Federacija. Aneksima tog ugovora korigiraju se postavljeni uvjeti i cijena. Tako su za isporuke prirodnog gasa do 1. 10. 2021. godine zaključili Aneks 85. ugovora, kojim je utvrđeno da će se isporuke prirodnog gasa realizirati na sljedeći način: za razdoblje siječanj – ožujak (I-III) 2021. godine na alternativnoj točki isporuke (Bereg – na izlazu iz ukrajinskog gasnog transportnog sistema), a od 1. 4. 2021. godine u mjestu isporuke Zvornik. Promjenu točke isporuke utvrdio je isporučilac prirodnog plina Gazprom Export LLC.

DEŠAVANJA U 2021. GODINI

Ovaj Aneks 85. ugovora sa Gazprom Exportom narušio je odnose između „BH Gasa“ i Društva s obzirom na to da su iz „BH Gasa“ insistirali na uvozu gasa preko Mađarske, jer imaju zaključen važeći ugovor do 2023. godine, a raskid ugovora može uzrokovati dospijeće ugovorenih penala za 2021. godinu (23.000.000 USD).

Društvo je u više navrata upozoravalo „BH Gas“ da su oni snabdjevači i da će oni obavijestiti transportere u Mađarskoj i Srbiji o snabdijevanju preko Turskog toka, te da se odlukom ruskog isporučioća dalje neće realizirati ugovori s njima. Također, upozorili su „BH Gas“ da dalje ne plaća avanse za transport gasa preko Mađarske i Srbije, jer se transport neće realizirati. O svemu su informirali i Vladu FBiH.

Napominjemo da je „BH Gas“ nastavio evidentirati profakture i fakture mađarskog i srbijanskog transporterera zaključno sa kolovozom 2021. godine (do smjene Uprave „BH Gasa“), iako se transport nije vršio preko Mađarske. Srbijanski transporter je izvršio povrat avansno uplaćenih sredstava, dok su prema mađarskom transporteru izvršene avansne uplate u ukupnom iznosu od cca 2.243.896 KM (1.335.901 USD),

a ukupno je iskazano avansnih faktura (IV – VIII) 1.215.987 USD ili cca 2.042.479 KM, što znači da je na avansima iskazana pretplata od 201.417 KM (31. 10. 2021. godine).

AKTIVNOSTI VLADE FBiH U 2021. GODINI

Vlada FBiH je na temelju informacija Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije 1. 4. 2021. godine donijela Zaključak (V. Broj 531/2021) kojim nalaže Upravi i Nadzornom odboru Društva i „BH Gas“ da svoje aktivnosti vrate u zakonske okvire i postupanja usklade sa Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede⁶. Zadužuje se federalni ministar energije, rudarstva i industrije da hitno organizuje sastanak sa direktorima.

Zaključkom Vlade FBiH (V. Broj 599/2021) od 8. 4. 2021. godine zadužene su Uprave i Nadzorni odbori Društva i „BH Gas“ da zajedno proanaliziraju sadašnje stanje i sačine sporazum odnosno dogovor kako će se operativno raditi u narednom periodu poštujući Uredbu, to jest da je Društvo snabdjevač gasa i potpisnik Ugovora o uvozu gasa sa Gazprom Exportom LLC, a „BH Gas“ Operator transportnog sistema gasa u FBiH. Zadužen je Nadzorni odbor zajedno sa Upravom Društva da hitno poduzme aktivnosti na povratu avansno uplaćenih sredstava mađarskom i srbijanskom transporteru u iznosu od cca 1.600.000 USD.

Vlada FBiH donijela je 6. 5. 2021. godine Zaključak (V. Broj 731/2021), kojim nalaže „BH Gas“ da do 13,00 sati 6. 5. 2021. godine izvrši uplatu po fakturi Društva za isporučeni prirodni gas (ožujak 2021. godine).

„BH GAS“ I „ENERGOINVEST“

Društvo je sa „BH Gasom“ još 1998. godine zaključilo Sporazum o reguliranju međusobnih odnosa vezano za nabavke prirodnog gasa za potrebe Federacije BiH. Sporazumom je utvrđeno da zajednički obavljaju, između ostalog, vođenje pregovora, potpisivanje ili supotpisivanje ugovora za isporuke i transport gasa, a da Društvo blagovremeno preuzima od Gazexporta, MOL-a i NIS-a kompletnu ugovorenu mjesečnu dokumentaciju koju ispostavljaju (fakture, primopredajni zapisnici i drugo) i dostavljaju je „BH Gas“ u roku od 24 sata na kontrolu i ovjeru. Poslovi „BH Gas“ su da: naručuje prema ugovorima i izvještava o izvršenju; prati izvršenje narudžbi i eventualno korigiranje; obračunava (primopredaju) po količinama i kvaliteti na mjestima primopredaje; kao i plaćanje faktura za preuzeti prirodni gas, njegov transport, troškove carinjenja i druge troškove.

Sporazum o načinu plaćanja faktura za prirodni plin zaključen je 2. 6. 2021. godine, po kojem se utvrđuje da se za travanj, svibanj i lipanj 2021. godine primjenjuju postojeće odredbe ugovora „BH Gas“ sa kupcima prirodnog plina, a da se od 1. 7. 2021. godine prenose ugovori sa kupcima prirodnog plina na Društvo. Isto tako, „BH Gas“ se obvezuje da će po fakturi Društva troškove prirodnog plina i pripadajućih obveza plaćati na račun Društva. Ovom Sporazumu su prethodili zaključci Vlade FBiH. Tako su Zaključkom Vlade FBiH (V. Broj 599/2021) od 8. 4. 2021. godine zadužene Uprave i Nadzorni odbori Društva i „BH Gas“ da sačine sporazum, odnosno dogovor kako će se operativno raditi u narednom periodu poštujući Uredbu o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede. Vlada FBiH tumači da je Društvo snabdjevač gasa i potpisnik Ugovora o uvozu gasa sa Gazprom Exportom LLC, a „BH Gas“ Operator transportnog sistema gasa u FBiH. Međutim, člankom 59. spomenute Uredbe određeni su Društvo i „BH Gas“ da snabdijevaju gasom potrošače. Tek u rujnu 2021. godine donesena je Uredba o izmjeni Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede, prema kojoj je samo Društvo snabdjevač, bez „BH Gas“.

„BH Gas“ od 1. 7. 2021. godine ne obavlja poslove snabdjevača, nego poslove operatora transportnog sistema za snabdjevača „Energoinvest“ d.d., a Vlada FBiH je 11. 8. 2021. godine donijela Odluku o utvrđivanju privremene tarife za operatora transportnog sistema u FBiH, koja iznosi 34,17 KM/1000 Sm³. Privremena tarifa bazirana je na godišnjoj potrošnji prirodnog plina od 175 miliona Sm³ i analizi potrebnih prihoda i opravdanih troškova u koje nisu uključeni troškovi amortizacije i rezerviranja. Odluka je stupila na snagu danom donošenja i primjenjuje se do 31. 12. 2021. godine. S obzirom na to da Odlukom Vlade FBiH nije regulirana tarifa za razdoblje do donošenja Odluke, „BH Gas“ je zaključio 31. 8. 2021. godine sa Društvom Sporazum o načinu plaćanja troškova za transport prirodnog gasa za prelazno razdoblje od 1. 7. do 11. 8.

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 83/07 i 71/21

2021. godine u istoj visini kao u Odluci. Sporazumom se obvezuje „BH Gas“ raskinuti postojeće ugovore sa kupcima, a Društvo se obvezuje platiti naknadu za transport prirodnog gasa u valuti plaćanja od ispostavljanja fakture. Također, potpisnici sporazuma su se obvezali potpisati ugovor o transportu gasa u FBiH počevši od 11. 8. 2021. godine.

Tim Sporazumom se „Energoinvest“ obvezao da će naknadu za transport prirodnog gasa platiti u roku od 20 dana od dana ispostavljenog računa. Izvršenim uvidom u obveze prema dobavljačima utvrdili smo da nije izmirivao obveze u utvrđenim rokovima, jer je ispostavljeno pet računa za razdoblje srpanj – studeni u ukupnom iznosu od 3.693.598 KM, a samo je izmiren račun za srpanj (234.090 KM), tako da obveze na 31. 12. 2021. godine iznose 3.459.344 KM.

Također, Sporazumom su se obvezali da će potpisati ugovor o transportu gasa u FBiH, koji je zaključen, bez datuma kada je potpisan, a primjenjuje se od 11. 8. 2021. godine.

6. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINACIJSKOG PLANA I IZVJEŠĆIVANJE

Plan poslovanja za 2021. godinu Uprava Društva je donijela u veljači 2021. godine, a Nadzorni odbor ga je usvojio 18. 2. 2021. godine. U tijeku poslovne godine nije bilo izmjena Plana.

Poslovni plan sadrži podatke o Društvu, najznačajnije karakteristike poslovanja u 2020. godini, plan poslovnih aktivnosti, investicijski, finacijski i plan troškova podružnica/predstavništava, kao i korporativne funkcije pojedinačnih sektora i odjela.

Planirani su prihodi u iznosu od 198.898.821 KM, od kojih se na prihode od realizacije postojećih ugovora odnosi 198.564.562 KM odnosno 99,83%. Tako je na ino tržištu planirana realizacija u iznosu od 117.922.374 KM (po ugovorenim projektima 117.834.775 KM), a na domaćem tržištu očekivani prihodi (80.976.447 KM) u najvećem se dijelu odnose na prihode od distribucije prirodnog gasa u iznosu od 72.234.860 KM.

U okviru Plana poslovanja za investicije je predviđeno izdvajanje u iznosu od 2.219.600 KM, od čega se 1.171.600 KM odnosi na opremu i 1.048.000 KM na građevine.

Rashodi su planirani u iznosu od 197.947.281 KM, od čega se na direktne troškove (nabavnu vrijednost robe i troškove sirovina i materijala) odnosi 170.406.235 KM i na ostale operativne troškove 27.541.045 KM.

Planirani i ostvareni pokazatelji iz finacijskog plana daju se u tabeli:

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2020. god.	Plan za 2021. god.	Ostvareno u 2021. god.	Indeks (5/3)x100	Indeks (5/4)x100
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	116.927.176	198.898.821	173.487.070	148	87
II	Rashodi	116.657.015	197.947.281	173.079.679	148	87
III	Dobit prije poreza (gubitak)	270.161	951.540	407.391	151	43

U 2021. godini ostvareni su prihodi u iznosu od 173.487.070 KM, od čega su najznačajniji prihodi po osnovu isporuke prirodnog gasa od 108.505.435 KM. U odnosu na plan ovi prihodi su viši za 36.270.575 KM, jer je od 1. 7. 2021. godine Društvo ispostavljalo račune za gas kupcima, što je do tada vršio „BH Gas“ d.o.o. Sarajevo.

Pregled planiranih i ostvarenih prihoda po projektima u inozemstvu iskazan je kako slijedi:

Zemlja realizacije projekata	Plan	Ostvareno	Razlika (2-3)
1	2	3	4
Tanzanija	72.029.899 KM	40.985.690 KM	31.044.209 KM
Sjeverna Makedonija	15.708.727 KM	1.032.804 KM	14.675.923 KM
Albanija	16.823.732 KM	4.441.114 KM	12.382.618 KM
Crna Gora	6.740.578 KM	6.489.635 KM	250.943 KM
Alžir	5.519.892 KM	1.813.467 KM	3.706.425 KM
Libija	1.011.947 KM	52.373 KM	959.574 KM
UKUPNO	117.834.775 KM	54.815.083 KM	63.019.692 KM

Međutim, ostvareni prihodi po ugovorenim projektima značajno su niži u odnosu na planirane, od kojih su najznačajniji projekti u Tanzaniji, Sjevernoj Makedoniji i Albaniji.

Ukupni rashodi su ostvareni u iznosu od 173.079.679 KM i manji su za 24.867.602 KM od planiranih zbog toga što su svi troškovi koji su vezani za realizaciju projekata ostvareni na nižem nivou.

Ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 407.391 KM.

Skupština Društva je na sjednici održanoj 29. 6. 2022. godine donijela Odluku o rasporedu dobiti, prema kojoj je dobit raspoređena na fond rezervi u iznosu od 203.695 KM i na akumuliranu dobit u iznosu od 203.695 KM.

7. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Godišnja finansijska izvješća za 2021. godinu Društvo je izradilo i dostavilo nadležnim organima i institucijama, sukladno važećim propisima i u utvrđenom roku. Nadzorni odbor ih je zajedno sa Izvješćem Uprave razmatrao i usvojio 24. 2. 2022. godine.

Reviziju finansijskih izvješća Društva za 2021. godinu obavilo je Društvo za reviziju „MERFI“ d.o.o. Sarajevo, koje se suzdržalo od davanja mišljenja zbog nedovoljno prikupljenih dokaza vezano za primjenu: MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima i sa njim povezanim stavkama; MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti; MRS-a 40 – Ulaganja u nekretnine. Također, nisu se mogli uvjeriti u prikladnost pretpostavke neograničenog poslovanja, niti u iskazana stanja finansijskih instrumenata, obveza i avansa. Na temelju navedenih činjenica i za 2020. godinu isto društvo je dalo suzdržano mišljenje.

7.1 BILANCA USPJEHA

7.1.1 Prihodi

U Godišnjim finansijskim izvješćima za 2021. godinu iskazani su prihodi u iznosu od 173.487.069 KM. Struktura ostvarenih prihoda tekuće i prethodne godine iskazana je u tabelarnom pregledu:

	1. 1. - 31. 12. 2021.	1. 1. - 31. 12. 2020.
	u KM	
PRIHODI	173.487.070	116.927.176
Poslovni prihodi (1-3)	168.746.289	106.144.893
1. Prihodi od prodaje robe	153.991.730	89.285.881
2. Prihodi od prodaje učinaka	13.847.815	15.322.447
3. Ostali poslovni prihodi	906.744	1.536.565
Finansijski prihodi	4.549.170	5.649.037
Ostali prihodi i dobiti	191.611	5.132.979
Prihodi od promjene računovodstvenih politika	0	267

Prihodi se najvećim dijelom ostvaruju od prodane robe u zemlji – prirodnog gasa (plin), prodane robe i izvršenih usluga po ugovorima o izgradnji u zemlji i inozemstvu i od iznajmljivanja nekretnina Društva. Pravilnikom o računovodstvenim politikama utvrđeno je da se prihodi priznaju u bilanci uspjeha kada dođe do povećanja budućih ekonomskih koristi vezanih za povećanje imovine ili smanjenja obveza, koje se mogu pouzdano izmjeriti. Prihod treba priznati kada ispuni obvezu izvršenja tako što kupcu prenese obećanu robu ili usluge, odnosno kada kupac stekne kontrolu nad tom imovinom sukladno zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima.

7.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi ostvareni su u visini od 168.746.289 KM i čine 97% ukupnih prihoda, a odnose se na prihode od prodaje robe (153.991.730 KM), prodaje učinaka (13.847.815 KM) i ostale poslovne prihode (906.744 KM).

Prihodi od prodaje robe

Prihodi od prodaje robe ostvareni su u visini od 153.991.730 KM i odnose se na prihode od prodaje robe na domaćem tržištu (108.650.791 KM) i na stranom tržištu (45.340.940 KM).

Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu ostvareni su prodajom prirodnog gasa „BH Gasu“ d.o.o. Sarajevo (52.987.252 KM) do 30. 6. tekuće godine i drugim kupcima (55.518.183 KM) do kraja godine, kao i prodajom robe u tranzitu (145.355 KM).

Poslovi uvoza, transporta i distribucije prirodnog gasa nisu uređeni zakonom, nego Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede⁷ (u daljem tekstu Uredba), kojom je uređena organizacija, pravila i uvjeti za obavljanje energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, prava i dužnosti učesnika u sektoru prirodnog gasa, razdvajanje djelatnosti operatora sustava i drugo. Utvrđeno je da se za regulatora transportnog sustava određuje „BH Gas“ d.o.o. Sarajevo, dok su za poslove snabdjevača gasa određeni Društvo i „BH Gas“. Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije nije donijelo Pravilnik o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti, kako je utvrđeno Uredbom i temeljem koje Ministarstvo izdaje dozvolu za snabdjevača prirodnog gasa. Donesene su izmjene Uredbe u rujnu 2021. godine, prema kojoj će poslove snabdjevača obavljati Društvo.

Između Društva i „BH Gasa“ zaključen je Sporazum 1998. godine, prema kojem oba društva zajednički obavljaju poslove vođenje pregovora, potpisivanja ili supotpisivanja ugovora za isporuke i transport gasa i njihovih eventualnih izmjena i dopuna. Za uvozne i carinske poslove nabave gasa (kupovine i transporta gasa) „BH Gas“ plaća Društvu proviziju u visini 1% od plaćene vrijednosti (gas + transport + carinske dažbine). Zajednički poslovi snabdjevača obavljani su na način da su bili supotpisnici ugovora za transport prirodnog gasa kroz Mađarsku, Srbiju i Republiku Srpsku, a Društvo je uvoznik gasa iz Ruske Federacije temeljem zaključenog Ugovora s Gazexportom iz 1997. godine. Svake godine vrši se produljenje roka važnosti Ugovora, tako da se snabdijevanje prirodnim gasom na ovaj način vršilo sve do 31. 3. 2021. godine. Promjena pravca definirana je krajem 2020. godine, potpisanim Aneksom br. 85 Ugovora sa Gazexportom, kojim je utvrđen pravac snabdijevanja tzv. turskim tokom, odnosno obveza plaćanja transporta samo unutar Bosne i Hercegovina.

Tako je Društvo za siječanj i veljaču fakturiralo uvezeni gas „BH Gasu“, zajedno sa svim zavisnim troškovima transporta gasa (kroz Mađarsku – FGSZ, Srbiju – JP Srbijagas i Republiku Srpsku, BiH), uvozne dažbine, kao i pripadajuću proviziju od 1%. Prema svim sudionicima obveze je izmirivao „BH Gas“, a Društvo je naplaćivalo pripadajuću proviziju.

Društvo je za ožujak fakturiralo gas i sve zavisne troškove „BH Gasu“ uz uvjet da se plaćanje izvrši prema Društvu, iako do tada nije bilo izmjena Uredbe i Sporazuma. Nakon toga Vlada FBiH je donijela 8. 4. 2021. Zaključak (V. Broj 599/2021) kojim su zadužene Uprave i Nadzorni odbori Društva i „BH Gasa“ da zajedno proanaliziraju sadašnje stanje i sačine sporazum, odnosno dogovor kako će se operativno raditi u narednom razdoblju poštujući Uredbu, to jest da je Društvo snabdjevač gasa i potpisnik Ugovora o uvozu gasa sa Gazprom Exportom LLC, a „BH Gas“ operator transportnog sustava gasa u FBiH.

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 83/07 i 71/21

Sporazum o načinu plaćanja faktura za prirodni gas zaključen je 2. 6. 2021. godine, kojim se utvrdilo da se za travanj, svibanj i lipanj 2021. godine primjenjuju postojeće odredbe ugovora „BH Gasa“ sa kupcima prirodnog gasa, a da se od 1. 7. 2021. ugovori s kupcima prirodnog plina prenose na Društvo. Isto tako, „BH Gas“ se obvezuje da će po fakturama Društva troškove prirodnog gasa i pripadajuće obveze izmirivati na račun Društva. Tako je do 30. 6. 2021. godine jedini kupac gasa bio „BH Gas“, sa ostvarenim prihodom od 52.987.252 KM.

Društvo je od 1. 7. 2021. ostvarilo prihode u ukupnom iznosu od 55.518.183 KM, kao snabdjevač temeljem zaključenih ugovora s kupcima. Način utvrđivanja prodajne cijene prirodnog gasa utvrđen je člankom 31. Uredbe, tako da:

- cijenu za snabdijevanje gasom tarifnih kupaca koji obavljaju javnu uslugu u FBiH regulira Vlada FBiH, na prijedlog Federalnog ministarstva trgovine, uz prethodno pribavljeno mišljenje resornog Ministarstva;
- cijenu za snabdijevanje gasom tarifnih kupaca, za koje cijenu ne utvrđuje Vlada FBiH, regulira Društvo i o svakoj promjeni cijene u pisanoj formi obavještava resorno Ministarstvo.

Reguliranje cijene prirodnog gasa za tarifne kupce zasniva se na cijeni nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu kao polazne osnove za kalkulaciju, definiranim periodima isporuke, odnosu planiranih količina i realizovanih količina gasa, sezonske ili dnevne dinamike isporuke tarifnim kupcima, odnosa ugovorenog i isporučenog kvaliteta gasa kao i ostalih kalkulativnih elemenata cijene isporučenog gasa.

Odlukama Vlade FBiH dana je suglasnost na veleprodajnu cijenu prirodnog gasa za distributivna preduzeća (JKKP „Sarajevogas“ d.o.o. Sarajevo i JP „Visoko Ekoenergija“). Tako je ranije utvrđena cijena u iznosu od 485 KM/1000 Sm³, koja se primjenjivala do kraja listopada, a od 1. 11. 2021. godine utvrđena je cijena od 599 KM/1000 Sm³.

Cijena za druge kupce potrošače utvrđena je međusobnim ugovorima, uzevši u obzir dotadašnju cijenu korigiranu za odobreni popust i kretanje cijena nafte na inotrižistu. Ugovorena cijena se utvrđuje kvartalno, prema podacima koja je za dani kvartal primijenio Gazprom Eksport prema Društvu. Tako je za treći kvartal utvrđena veleprodajna cijena od 351,77 USD/1000 Sm³ za industrijske potrošače („Junuzović Kopex“, „Jata Group“ d.o.o. Srebrenik, „IGM“ d.o.o. Visoko, „Tvornica cementa Kakanj“ d.d., i „Željezara Ilijaš“), a 346,07 USD/1000 Sm³ za velikog industrijskog potrošača Arcelor Mital d.o.o. Zenica. Cijena za četvrti kvartal, počev od 1. 9. 2021. godine, utvrđena je u iznosu od 405,32 USD/1000 Sm³ za industrijske potrošače, odnosno u iznosu od 398,76 USD/1000 Sm³ za velikog industrijskog potrošača. Za svaku izmjenu cijena zaključeni su aneksi ugovora o snabdijevanju prirodnim gasom, a u računima je naznačeno da se plaćanje vrši u KM po srednjem kursu CBBiH za USD na dan plaćanja.

Prihodi od prodaje robe na inozemnom tržištu ostvareni su realizacijom zaključenih ugovora za projektiranje, proizvodnju, testiranje isporuku i izgradnju dalekovoda i trafostanica. Najznačajniji prihodi ostvareni u Tanzaniji, Albaniji i Makedoniji.

U Tanzaniji je u tijeku realizacija dva projekta na dalekovodu i trafostanici.

Ugovor o izgradnji dalekovoda u Tanzaniji iz 2016. godine (ugovorena vrijednost 30.652.714 USD) odnosi se na projektiranje, proizvodnju, testiranje, isporuku i izgradnju 114 km 400 kV dalekovoda, Arusha SS – Kenya – Tanzania. **Za 2021. godinu planirana je realizacija u iznosu od 21.801.715 KM, a prihodi temeljem ovog projekta iskazani su u iznosu od 4.366.942 KM. Također, po obračunu, priznati su prihodi u iznosu od 567.526 KM.**

Ugovor o izgradnji trafostanica u Tanzaniji iz 2018. godine (ugovorena vrijednost 39.607.996 USD), odnosi se na projektiranje, proizvodnju, testiranje, isporuku i izgradnju 400 kV TS Arusha i 220 kV TS Singida. **Za 2021. godinu planirana je realizacija od 47.016.647 KM, a prihodi temeljem ovog projekta iskazani su u iznosu od 36.618.748 KM, jer su po obračunu umanjeni za 2.548.140 KM.**

Ugovor o izgradnji dalekovoda u Albaniji iz 2018. godine (ugovorena vrijednost 18.320.418 EUR) odnosi se na projektiranje, proizvodnju, testiranje i isporuku opreme i izgradnju (turn key) 400/220 kV cca 21,5 km dalekovoda, 110 kV cca 15,5 km dalekovoda, 110 kV podzemni kabl cca 9 km u Albaniji, Tirana Ring. **Za 2021. godinu planirana je realizacija u iznosu od 16.823.732 KM, a prihodi temeljem ovog projekta iskazani su u iznosu od 4.441.114 KM, jer su po obračunu umanjeni za 1.000.966 KM.**

Ugovor o izgradnji dalekovoda 400 kV u Skoplju za Operatora prijenosnog elektroenergetskog sistema Sjeverne Makedonije (MEPSO) iz 2020. godine (ugovorena vrijednost 17.221.889 EUR); za **2021. godinu planirana je realizacija od 15.708.727 KM, a prihodi temeljem ovog projekta iskazani su u iznosu od 1.032.804 KM.**

Sukladno Pravilniku o računovodstvenim politikama, Služba za komercijalu podršku (inženjeringa za elektroenergetiku i dalekovode) dala je tabelarne preglede po ugovorima o izgradnji sa izračunom stupnja dovršenosti, imajući u vidu nastale troškove u odnosu na ukupno procijenjene troškove projekta. **Stavljanjem u odnos ostvarene troškove po projektu do kraja 2021. godine i ukupno procijenjene troškove dovršenja ugovora dobije se stupanj dovršenosti projekta prema kojem se vrši i priznavanje prihoda pozivajući se na primjenu MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima.** Tako je po tim obračunima iskazano knjigovodstveno evidentiranje priznavanja prihoda za projekte: izgradnje dalekovoda u Tanzaniji (567.526 KM) i druga tri projekata u ukupnoj vrijednosti od 698.099 KM. Po tim obračunima izvršeno je i umanjenje prihoda, i to kod projekata: izgradnje trafostanica u Tanzaniji (2.548.140 KM), izgradnje dalekovoda u Albaniji (1.000.966 KM) i projekta u Libiji (116.510 KM). **Pored prezentiranih tabela i naloga za knjiženje nije prezentirana druga dokumentacije kojom bi se ispunili kriteriji za priznavanje prihoda sukladno zahtjevima točke 9. MSFI-ja 15. Nisu nam prezentirane podloge, odnosno metodologija za projekciju troškova kojima su se koristili prilikom izračuna stupnja dovršenosti projekata. Zbog toga nismo u mogućnosti steći razumno uvjerenje da je Društvo u potpunosti primijenilo MSFI 15 prilikom mjerenja i priznavanja prihoda tijekom realizacije pojedinačnih ugovora o građenju, pa se ukupni prihodi i prateći povezani troškovi mogu razlikovati od onih koji bi nastali da je Društvo na odgovarajući način primijenilo zahtjeve MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima. Utjecaj na financijska izvješća za godinu koja se završila 31. 12. 2021. nismo u mogućnosti procijeniti.**

Preporuka:

- **mjerenje i priznavanje prihoda tijekom realizacije pojedinačnih ugovora o građenju vršiti sukladno zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima.**

Prihodi od prodaje učinaka

Prihodi od prodaje učinaka iskazani su u iznosu od 13.847.814 KM i odnose se na prihode od usluga u zemlji (4.336.469 KM) i inozemstvu (9.511.346 KM) za realizaciju navedenih projekata.

Prihodi od usluga u zemlji (4.336.469 KM) ostvareni su temeljem ugovora sa domaćim investitorima, od kojih su najznačajniji: Elektroprijenos BiH a.d. Banja Luka (1.852.938 KM), BH Telecom d.o.o. (1.451.602 KM), „BH Gas“ d.o.o. Sarajevo (329.259 KM) i JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo (235.450 KM).

Ostali poslovni prihodi

Ostali poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 906.743 KM i odnose se na prihode od zakupa (872.387 KM), prihode od refundacije bolovanja (20.257 KM) i ostale prihode (14.099 KM).

Prihodi od zakupa se odnose na prihode od najamnina za iznajmljene poslovne prostore u zemlji (400.333 KM), prihode od najamnina za iznajmljene poslovne prostore u inozemstvu (125.631 KM) i prihode od prefakturiranih režijskih troškova (336.587 KM).

7.1.1.2 Financijski prihodi

Financijski prihodi iskazani su u iznosu od 4.549.169 KM i odnose se na kamate (377.973 KM) i pozitivne kursne razlike (4.171.196 KM).

7.1.2 Rashodi

U financijskim izvješćima iskazani su ukupni rashodi prema sljedećoj strukturi:

	u KM	
	1. 1. – 31. 12. 2021.	1. 1. – 31. 12. 2020.
RASHODI	173.079.679	116.657.015
Poslovni rashodi	165.159.453	110.914.461
Nabavna vrijednost prodane robe	132.415.590	86.211.608
Materijalni troškovi	761.703	1.122.473
Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja	10.052.854	10.957.324
Troškovi proizvodnih usluga	18.286.020	8.862.817
Amortizacija	864.340	800.946
Troškovi rezerviranja	22.727	5.033
Nematerijalni troškovi	2.756.219	2.954.260
Financijski rashodi	4.484.176	4.614.513
Ostali rashodi i gubici	3.115.453	969.062
Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti	222.359	140.838
Rashodi iz osnova ispravki grešaka iz ranijeg razdoblja	98.238	18.141

7.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 165.159.453 KM a čine ih: nabavna vrijednost prodane robe (132.415.590 KM), materijalni troškovi (761.703 KM), troškovi plaća i ostalih osobnih primanja (10.052.854 KM), troškovi proizvodnih usluga (18.286.020 KM), troškovi amortizacije (864.340 KM), troškovi rezerviranja (22.727 KM) i nematerijalni troškovi (2.756.219 KM).

Nabavna vrijednost prodane robe

Nabavna vrijednost prodane robe iskazana je u iznosu od 132.415.590 KM, a odnosi se na nabavnu vrijednost: prirodnog gasa (102.123.306 KM) i robe za realizaciju ugovorenih projekata (30.292.284 KM).

Nabavna vrijednost prirodnog gasa (102.123.306 KM) odnosi se na troškove nabave gasa koji uključuju vrijednost uvezenog gasa sa svim zavisnim troškovima nabave. Nabava gasa regulirana je zaključenim ugovorom iz 1997. godine sa dobavljačem „Gazprom eksport“, kojim su utvrđeni uvjeti isporuke prirodnog gasa u Bosni i Hercegovini, a koji se nadopunjuje aneksima vezanih za produženje rokova važenja ugovora te količine isporuke i cijene. Nakon bitnih događaja u poslovnim aktivnostima vezanim za razdvajanje djelatnosti nabave i transporta prirodnog gasa, strukturu nabavne vrijednosti do 1. 4. 2021. godine činili su troškovi po računima: „Gazprom eksporta“ (za isporučeni plin), „FGSZ-a“ i JP „Srbijagasa“ (za transport do granice BiH) i špediterski troškovi. Ove troškove Društvo je dalje fakturiralo „BH Gasu“, uz proviziju od 1%.

U razdoblju od 1. 4. do 30. 6. 2021. godine zbog prelaska na „Turski tok“ mijenja se i struktura nabavne vrijednosti koju čini samo račun „Gazprom eksporta“, bez inotransportera, jer je ugovorena tačka isporuke gasa u mjestu Zvornik. Od 1. 7. 2021. godine, strukturu nabavne vrijednosti gasa čine računi: „Gazprom eksporta“, transportera „Gaspromet Pale“, „Sarajevogasa“ Istočno Sarajevo i „BH Gas“ d.o.o. Sarajevo, kao i špediterski, bankarski i drugi zavisni troškovi nabave.

Nabavna vrijednost robe (30.292.284 KM) odnosi se na troškove nabave robe za realizaciju ugovorenih projekata. Najznačajnije nabave izvršene su za dva projekta u Tanzaniji (26.366.717 KM), te projekte u Albaniji (2.076.119 KM) i Makedoniji (694.578 KM).

Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su u iznosu od 761.703 KM, a odnose se na utrošene sirovine i materijal (75.349 KM), energiju i gorivo (666.523 KM), rezervne dijelove (11.299 KM) i otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma (8.533 KM).

Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja

Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja iskazani su u iznosu od 10.052.854 KM, a odnose se na troškove: bruto plaća u zemlji i inozemstvu (7.981.909 KM), službenih putovanja zaposlenih (210.499 KM), ostalih primanja zaposlenih (1.487.659 KM), naknada članovima odbora (177.009 KM) i naknada ostalim fizičkim licima (195.777 KM).

Bruto plaće iskazane su u iznosu od 7.981.909 KM, a odnose se na obračunate bruto plaće u zemlji (7.640.986 KM) i inozemstvu (340.923 KM) za razdoblje od siječnja do prosinca 2021. godine.

Obračun i isplata plaća regulirani su Pravilnikom o radu, Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama iz radnog odnosa zaključenog između Energoinvesta i Sindikata, sa izmjenama i dopunama.

Pravilnikom o radu iz 2020. godine, reguliran je način obračuna plaća, naknada plaća i ostalih naknada, kao i ostalih pitanja vezana za radne odnose. Neto plaća zaposlenika utvrđuje se kao zbir osnovne plaće, stimulativnog dijela plaće za radni učinak i ostvarenih dodataka na plaću. Osnovna plaća proizvod je broja sati efektivnog rada u tijeku mjeseca, neto satnice i pripadajućeg koeficijenta složenosti poslova. Poslodavac i Sindikat su saglasni da samo u izuzetnim slučajevima iz opravdanih razloga ekonomske prirode mogu utvrditi najnižu cijenu sata u iznosu manjem od iznosa utvrđenog Granskim kolektivnim ugovorom, al ne manjem od 1,93 KM neto, odnosno 2,75 KM bruto o čemu će se zaključiti poseban sporazum. Posebnim sporazumima tijekom 2021. godine sa Sindikatom Društva utvrđena je neto satnica u iznosu od 2,12 KM koja je bila u primjeni tijekom cijele godine. Koeficijenti složenosti klasificirani su u pet grupa u zavisnosti od kvalifikacije (stručne spreme). Aneksom na Kolektivni ugovor o pravima i obavezama iz radnog odnosa, Društvo je u obvezi isplaćivati i varijabilni dio plaće u iznosu od 1% od prosječne plaće isplaćene u FBiH prema posljednjim objavljenim statističkim podacima.

Pravilnikom o upućivanju radnika Društva na privremeni rad u inozemstvu iz 2019. godine regulirano je upućivanje radnika na rad u inozemstvo, a između ostalog i obračun plaća. Plaća se obračunava i isplaćuje na način da se 30% plaće isplaćuje u KM u vrijeme isplate plaće radnicima u zemlji (sa pripadajućim doprinosima) i 70% plaće u devizama (EUR), a ukoliko to zahtijeva zemlja gdje je upućen na rad sukladno propisima te zemlje.

Provedenom revizijom obuhvaćene su plaće za veljaču, listopad i prosinac 2021. godine koje se obračunavaju sukladno zakonskim propisima i unutarnjim aktima.

Plaća direktora Društva je utvrđena posebnim ugovorom sukladno Zakonu o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija u FBiH i javnim poduzećima u većinskom vlasništvu FBiH.

Najviša plaća isplaćena u tijeku 2021. godine iznosi 5.642 KM, najniža 585 KM, a prosječna plaća na nivou Društva iznosi 1.582 KM.

Troškovi službenih putovanja zaposlenika iskazani su u iznosu od 210.499 KM, a odnose se na dnevnice za službena putovanja u zemlji i inozemstvu (79.881 KM), troškove prevoza na službenim putovanjima u inozemstvu (82.369 KM), troškovi smještaja na službenom putu u inozemstvu (26.911 KM) i ostali troškovi službenih putovanja.

Troškovi ostalih primanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 1.487.659 KM, a odnose se na naknadu za ishranu u tijeku rada - topli obrok (578.483 KM), troškove prijevoza na posao i sa posla (185.206 KM), ostale troškove zaposlenih (201.230 KM), ostale naknade za devizne plaće u inozemstvu (495.085 KM) i ostale naknade (27.656 KM). Naknada za ishranu u tijeku rada za zaposlenike obračunava se i isplaćuje u iznosu od 1% prosječne plaće isplaćene u FBiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, a naknada za prijevoz u visini mjesečne karte za javni prevoz.

Troškovi ostalih naknada za devizne plaće (495.085 KM) odnose se na dio obračunatih plaća za radnike u inozemstvu (70%) sukladno Pravilniku o upućivanju radnika na privremeni rad u inozemstvu.

Troškovi naknada članovima odbora iskazani su u iznosu od 177.009 KM i odnose se na obračunate naknade članovima Nadzornog odbora (135.895 KM) i Odbora za reviziju (41.114 KM).

Obračun mjesečnih naknada predsjedniku i članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju vrši se na temelju zaključenih ugovora, sukladno Zakonu o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih poduzeća u većinskom vlasništvu FBiH. Predsjednik Nadzornog odbora ima pravo na mjesečnu naknadu u visini od dvije, a članovi 1,6 prosječne neto plaće isplaćene u FBiH. Članovi Odbora za reviziju imaju pravo na mjesečne naknade u iznosu od 50% iznosa naknada utvrđenih predsjedniku i članovima Nadzornog odbora. Obračun naknada je vršen sukladno ugovorenim sa obračunatim doprinosima.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su u iznosu od 195.777 KM, a odnose se na obračunate naknade po osnovu zaključenih ugovora o djelu sa pripadajućim doprinosima. Društvo je tijekom 2021. godine zaključivalo ugovore o djelu fizičkim licima za obavljanje različitih poslova (npr. konzultantske usluge, izrada stručnih nalaza, poslovi sudskih tumača). **Međutim, pojedinim ugovorima o djelu (isplaćenim u neto iznosu od 50.737 KM) ugovoreni su poslovi koji zahtijevaju kontinuitet u izvršavanju i koji po opisu mogu odgovarati sistematiziranim poslovima (poslovi sa bankama, poslovi horizontalne montaže/demontaže ispitnih stubova, rukovanje toranjskom dizalicom u postupku montaže/demontaže ispitnih stubova, poslovi rukovaoca parnih kotlova).**

Tako je na primjer, zaključen ugovor o djelu za poslove educiranja i stručnog osposobljavanja novih uposlenika u Sektoru za finansije za specifične poslove iz oblasti poslovanja sa bankama na razdoblje od 3. 12. 2020. do 3. 12. 2021. godine uz mjesečnu naknadu u iznosu od 1.000 KM. U podnesenom izvješću za kolovoz 2021. godine navedeno je da su vršeni poslovi vezani za: odobravanje kredita, praćenje i vođenje evidencije obračunatih kamata, plaćanja rata kredita poslovnim bankama, izradu mjesečnih i godišnjih izvješća o kreditima za odjele knjigovodstva, plana i analize. **Iz ovog proizlazi da su se ugovoreni poslovi obavljali u kontinuitetu tijekom cijele godine, i ne mogu se smatrati ugovorom o djelu koji se zaključuje za obavljanje konkretnog posla koji će trajati određeno vrijeme kojim se vršitelj posla obvezuje obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari, izvršenje fizičkog ili umnog rada i sl., a naručitelj se obvezuje platiti mu za to naknadu.**

Društvo je za obavljanje poslova koji zahtijevaju kontinuitet u izvršenju i koji po opisu odgovaraju sistematiziranim poslovima zaključivalo ugovore o djelu, a ne ugovore o radu.

Preporuka:

- **preispitati opravdanost zaključivanja ugovora o djelu za poslove koji čine redovnu djelatnost Društva.**

Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 18.286.019 KM, a odnose se na troškove usluga izrade i dorade učinaka (8.154.005 KM), transportne usluge (9.226.782 KM), troškove zakupa (646.332 KM), usluge održavanja (132.079 KM) i ostale usluge (126.822 KM).

Troškovi usluga izrade i dorade učinaka (8.154.005 KM) odnose se na ugovorene usluge izvođenja radova u zemlji i inozemstvu, ispitivanja, kooperantske usluge i ostale usluge za realizaciju ugovora. Od ovih usluga najznačajnije su usluge izvršene u inozemstvu i to za izgradnju dalekovoda u Crnoj gori (4.736.500 KM), Tanzaniji (507.449KM), Albaniji (806.585 KM) i Makedoniji (245.191 KM).

Transportne usluge (9.226.782 KM) odnose se na troškove prijevoza opreme koja se isporučuje sukladno ugovorenim projektima, a najvećim dijelom za Tanzaniju (9.098.969 KM).

Troškovi zakupa (646.332 KM) odnose se na zakup poslovnih prostorija u inozemstvu i skladišnog prostora za skladištenje opreme sukladno zaključenim ugovorima.

Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 864.340 KM, a odnose se na obračunatu amortizaciju za tekuću godinu primjenom linearne metode otpisa stalnih sredstava.

Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su u iznosu od 2.756.219 KM, a odnose se na troškove platnog prometa (1.321.146 KM), neproizvodnih usluga (442.978 KM), ostale nematerijalne troškove (309.827 KM), naknada, taksi i drugih dažbina (209.211 KM), premija osiguranja (188.665 KM), poreza, članskih doprinosa (168.325 KM), poštanskih i telekomunikacijskih usluga (105.202 KM) i reprezentacije (10.856 KM).

Troškovi platnog prometa iskazani su u iznosu od 1.321.146 KM, a najvećim dijelom se odnose na troškove bankarskih garancija (1.135.550 KM). Društvu su tijekom godine, sukladno zaključenim ugovorima, banke izdavale garancije i to: avansne, za garantni period, za dobro izvršenje ugovora, kao i garancije za uvozna carinjenja, za koje se plaćaju naknade kvartalno.

Troškovi neproizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 442.978 KM, a odnose se na troškove neproizvodnih usluga u inozemstvu (302.085 KM), računovodstvene usluge (35.903 KM), advokatske usluge (35.222 KM) i ostalo.

Troškovi premija osiguranja iskazani su u iznosu od 188.665 KM, a odnose se na osiguranje ugovora, robe u transportu, službenih vozila i ostale troškove osiguranja.

7.1.2.2 Financijski rashodi

Financijski rashodi iskazani su u iznosu od 4.484.176 KM, a odnose se na negativne kursne razlike (3.792.040 KM), kamate (666.954 KM) i ostale financijske rashode (25.182 KM).

Kursne razlike nastaju usljed konverzije stranih valuta u domaću valutu i to prilikom evidentiranja poslovnih promjena izraženih u stranim valutama i prilikom plaćanja u stranoj valuti, kao i obračunom kursa na zadnji dan obračunskog razdoblja za sva iskazana stanja na transakcijskim računima, potraživanjima i obvezama, a koja su vezana za stranu valutu, na temelju čega su ostvarene negativne kursne razlike u iznosu od 3.792.040 KM.

7.1.2.3 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 3.115.454 KM, a odnose se najvećim dijelom na: ostale rashode (2.999.705 KM), ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja (80.892 KM), te rashode po osnovu protestovanih mjenica (33.164 KM).

Ostali rashodi iskazani su u iznosu od 2.999.705 KM, a najvećim dijelom odnose se na troškove sudskih sporova (2.897.318 KM), penale (63.186 KM), izdatke za humanitarne i kulturne namjene, sportske ciljeve (38.577 KM). Najznačajniji troškovi po osnovu sudskih sporova odnose se na troškove nastale evidentiranjem zaključenog Sporazuma o načinu izmirenja obveza između Jugobanke a.d. Beograd u stečaju i Društva. Naime, Društvo se 24. 12. 2021. godine obvezalo ovim sporazumom isplatiti iznos od 3.409.902 KM (1.743.000 EUR), za koje su u ranijem razdoblju bila rezervirana sredstva iznosu od 1.955.830 KM, a razlika u iznosu od 1.435.579 KM je evidentirana kao trošak. Ostali troškovi sudskih sporova odnose se na knjiženja rezerviranja po sudskim sporovima, a na temelju odluka uprave od kojih su najznačajniji: Sinohem Oil (372.039 KM), Hidrogradnja d.d. (115.655 KM), Invest-import International (277.793 KM) i Onfo d.o.o. (218.746 KM).

7.1.2.4 Rashodi na osnovu umanjenja vrijednosti sredstava

Rashodi na temelju umanjenja vrijednosti sredstava iskazani su u iznosu od 222.359 KM, a odnose se na smanjenja učešća u kapitalu drugih društava, po osnovu učešća u gubitku tih društava u zemlji (72.925 KM) i inozemstvu (149.434 KM).

7.1.2.5 Rashodi na osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravaka grešaka iz ranijih godina

Rashodi na osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravaka grešaka iz ranijih godina iskazani su u visini od 98.238 KM, a odnose se u najvećoj mjeri na naknadno utvrđene rashode iz ranijeg razdoblja (83.986 KM).

7.1.3 Financijski rezultat

U 2021. godini iskazana je neto dobit u poslovanju u iznosu od 407.391 KM, a u prethodnoj godini u iznosu od 270.161 KM. Ostvarena dobit tekuće godine (407.391 KM) rezultat je ostvarene dobiti iz poslovnih aktivnosti (3.586.836 KM), financijskih aktivnosti (64.994 KM), dok su ostvareni gubici od ostalih prihoda i rashoda (2.923.842 KM) i usklađivanja vrijednosti (222.359 KM).

Ne možemo potvrditi iskazani financijski rezultat jer Društvo:

- nije postupilo sukladno zahtjevima MSFI-ja 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prekinuto poslovanje i MRS-a 40 – Ulaganja u nekretnine, jer je izvršilo reklasifikaciju dugotrajne imovine klasificirane kao namijenjene za prodaju na investicijske nekretnine a da nije izvršeno mjerenje fer vrijednosti. Nismo mogli utvrditi efekte na financijska izvješća za godinu koja se završila 31. 12. 2021. godine (točka 7.2.1.1 Izvješća);
- nije vršilo mjerenje i priznavanje prihoda tijekom realizacije pojedinačnih ugovora o građenju sukladno zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima, pa se ukupni prihodi i prateći povezani troškovi mogu razlikovati od onih koji bi nastali da je Društvo na odgovarajući način primijenilo zahtjeve standarda. Utjecaj na financijska izvješća za godinu koja se završila 31. 12. 2021. nismo u mogućnosti procijeniti (točka 7.1.1 Izvješća);
- nije izvršilo procjenu fer vrijednosti nekretnina shodno zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, niti procjenu umanjenja vrijednosti stalnih sredstava i ulaganja u sva zavisna i pridružena društva, sukladno zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava (točke 7.2.1.1 i 7.2.1.2 Izvješća);
- za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od 3.568.930 KM nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka na datum bilance sukladno zahtjevima MSFI-ja 9 – Financijski instrumenti, što za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i financijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos (tačka 7.2.2.3 Izvješća);
- nije, sukladno zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina, vršilo procjenu ishoda sporova (točka 9. Izvješća).

7.2 BILANCA STANJA

7.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Na datum bilance u financijskim izvješćima vrijednost stalnih sredstava i dugoročnih plasmana iskazana je u sljedećim iznosima:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	130.681.116	131.189.811
Nematerijalna sredstva	235.294	338.138
Nekretnine, postrojenja i oprema	34.594.593	27.311.327
Investicijske nekretnine	30.377.085	35.510.304
Ostala (specifična) stalna sredstva	414.354	414.354
Dugoročni financijski plasmani	42.971.584	49.263.868
Druga dugoročna potraživanja	20.456.440	16.828.543
Dugoročna razgraničenja	1.631.766	1.523.277

Sukladno Pravilniku o računovodstvenim politikama, Društvo imovinu priznaje kada je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi pritijecati u subjekt i kada imovina ima cijenu ili vrijednost koja se može pouzdano izmjeriti. Početno priznavanje sredstava vodi se po njihovoj nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja. Nakon početnog priznavanja, nekretnine se vode po revalorizacijskom iznosu koji predstavlja fer vrijednost na dan revalorizacije. Revalorizaciju treba obavljati redovno kako bi osiguralo da se knjigovodstvena vrijednost bitno ne razlikuje od fer vrijednosti na datum bilance stanja o čemu odluku donosi Uprava Društva.

7.2.1.1 Nematerijalna i materijalna stalna sredstva i investicijske nekretnine

Nematerijalna sredstva iskazana su u iznosu od 235.294 KM (nabavna vrijednost 951.556 KM, ispravka vrijednosti 716.262 KM), a odnose se na prava na model i zaštitni znak, patente i licence.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 34.594.593 KM (nabavna vrijednost 59.975.847 KM, ispravka vrijednosti 25.381.254 KM). Struktura i promjene na ovoj imovini u 2021. godini daju se u tabeli:

u KM							
Opis	Zemljišta	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pogonski i kancelarijski namještaj	Transp. sredstva	Materijal. sredstva u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
Nabavna vrijednost							
na 1. 1. 2021.	12.491.825	22.908.129	8.385.241	1.429.775	5.101.150	6.735	50.322.855
Direktna povećanja	0	0	78.099	902	16.497	0	95.498
Prenos sa pripreme	0	0	6.735	0	0	(6.735)	0
Otuđenje, rashod.	(81.758)	0	(208.857)	(37.112)	(199.454)	0	(527.180)
Ostalo	0	10.084.674	0	0	0	0	10.084.674
na 31. 12. 2021.	12.410.067	32.992.803	8.261.218	1.393.566	4.918.193	0	59.975.847
Amortizacija							
na 1. 1. 2021.	0	8.645.678	7.931.979	1.390.836	5.043.035	0	23.011.528
Amortizacija	0	537.191	172.986	16.192	35.127	0	761.496
Otuđenje, rashod.	0	0	(208.511)	(36.798)	(199.454)	0	(444.763)
Ostalo	0	2.052.993	0	0	0	0	2.052.993
na 31. 12. 2021.	0	11.235.862	7.896.454	1.370.230	4.878.708	0	25.381.254
Neto knjigovodstvena vrijednost							
na 1. 1. 2021.	12.491.825	14.262.451	453.262	38.939	58.114	6.735	26.896.973
na 31. 12. 2021.	12.410.068	21.756.941	364.764	23.336	39.484	0	34.594.593

Zemljište je iskazano u iznosu od 12.410.068 KM.

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 21.756.941 KM (nabavne vrijednosti 32.992.803 KM, ispravke vrijednosti 11.235.862 KM), a odnose se na upravne zgrade koje Društvo koristi za obavljanje

poslovnih djelatnosti i objekte na lokaciji Alipašin Most Sarajevo. Tijekom godine iskazano je povećanje od 10.084.674 KM, odnosno prijenos sa investicijskih nekretnina na nekretnine za obavljanje djelatnosti. Naime, prvi i peti sprat objekta A u poslovnoj zgradi Hamdije Čemerlića izdavao se u ranijem razdoblju i više se ne izdaje, pa se vrši prijenos na nekretnine za obavljanje djelatnosti. Uz prijenos nabavne vrijednosti izvršen je i prijenos ispravke vrijednosti od 2.052.992 KM, tako da je uz obračunatu amortizaciju (537.191 KM) ukupno smanjenje vrijednosti građevinskih objekata iznosilo 2.590.183 KM.

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 388.100 KM (nabavne vrijednosti 10.146.061 KM, ispravke vrijednosti 9.757.961 KM), a čine ih po nabavnoj vrijednosti: mašine i postrojenja (2.391.603 KM), uređaji i instalacije (3.536.999 KM), kancelarijska oprema (1.430.677 KM), računarska oprema (1.197.448 KM) i ostala postrojenja i oprema (1.344.024 KM).

Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 39.484 KM (nabavne vrijednosti 4.918.193 KM, ispravke vrijednosti 4.878.709 KM).

Investicijske nekretnine iskazane su u iznosu od 30.377.085 KM (nabavne vrijednosti 32.979.919 KM, ispravke vrijednosti 2.602.834 KM) i odnose se na ulaganja u vlastito zemljište (15.772.867 KM) i građevine (14.604.207 KM) koje Društvo ne koristi ili daje u zakup. Iskazane su po revalorizacijskom iznosu i u slučaju gubitka od umanjenja iskazuje se kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstava. Tijekom godine iskazano je smanjenje od 10.084.674 KM za prijenos na nekretnine za obavljanje djelatnosti i prijenos ispravke vrijednosti od 2.052.992 KM. Također, iskazano je uvećanje za 2.898.462 KM temeljem reklasifikacije sredstava namijenjenih prodaji. Uvećana su ulaganja u vlastito zemljište za 1.196.142 KM i građevine za 1.702.320 KM. Naime, Nadzorni odbor Društva je stavio izvan snage odluke o prodaji nekretnina, koje su donesene u razdoblju od 2009. do 2018. godine. **Dugotrajna imovina prestala je biti klasificirana kao namijenjena za prodaju, što zahtijeva postupanje sukladno MSFI-ju 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja, odnosno iskazivanje te imovine po nižoj vrijednosti od njene knjigovodstvene prije nego je bila klasificirana kao namijenjena za prodaju, prilagođena za smanjenje vrijednosti, amortizaciju ili revalorizaciju koja bi bila priznata da imovina nije bila klasificirana kao namijenjena za prodaju. Društvo nije postupilo sukladno zahtjevima MSFI-ja 5, te nismo mogli utvrditi efekte na financijska izvješća za godinu koja se završila 31. 12. 2021. Pored toga, nismo se uvjerali da je Društvo postupilo sukladno zahtjevima MRS-a 40 – Ulaganja u nekretnine i Pravilnika o računovodstvenim politikama, kojim je utvrđeno da Društvo najmanje jednom godišnje provjerava je li bilo eventualnih izmjena u fer vrijednosti ulaganja u nekretnine.**

Preporuke:

- **iskazivanje imovine nakon što je prestala biti klasificirana kao namijenjena za prodaju vršiti sukladno zahtjevima MSFI-ja 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja;**
- **najmanje jednom godišnje provjeravati je li bilo izmjena u fer vrijednosti ulaganja u nekretnine, sukladno zahtjevima MRS-a 40 – Ulaganja u nekretnine i Pravilniku o računovodstvenim politikama.**

Društvo, sukladno Pravilniku o računovodstvenim politikama, materijalnu imovinu početno mjeri po trošku nabave, a nakon početnog priznavanja kao sredstva; **nekretnine se vode po revaloriziranom iznosu**, koji predstavlja njihovu fer vrijednost, na dan revalorizacije, umanjenu za ukupnu naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke od umanjenja. Također, utvrđeno je da revalorizaciju treba obavljati redovno, kako bi se osiguralo da se knjigovodstvena vrijednost bitno ne razlikuje od fer vrijednosti na datum bilance stanja. Fer vrijednost se utvrđuje procjenom, koju vrše stručno osposobljeni procjenjivači.

Prema zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, revalorizacija se treba provoditi dovoljno često kako se knjigovodstvena vrijednost ne bi značajno razlikovala od vrijednosti do koje bi se došlo ako bi se utvrdila fer vrijednosti na datum izvješća o financijskom položaju.

Posljednje mjerenje fer vrijednosti nekretnina i zemljišta Društva na 31. 12. 2017. godine izvršilo je društvo Appraisal Associates d.o.o. Beograd, Srbija. Od tog razdoblja, odnosno već petu godinu Društvo

nije angažiralo procjenitelja radi utvrđivanja fer vrijednosti nekretnina, pa time i povezane stavke kapitala mogu imati značajna odstupanja u odnosu na iskazane.

Nisu izvršena usklađivanja sredstava koje se vode po revaloriziranom iznosu shodno zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, zbog čega ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost nekretnina i zemljišta, odnosno ne možemo potvrditi da su sredstva iskazana po revalorizovanom iznosu, koji čini njegova fer vrijednost na datum revalorizacije. Posljednja procjena fer vrijednosti navedene imovine izvršena je 31. 12. 2017. godine, a efekte na financijske izvješća na datum bilance nije moguće kvantificirati.

Preporuka:

- ***izvršiti procjenu fer vrijednosti nekretnina Društva shodno zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, kako iskazana knjigovodstvena vrijednost imovine ne bi značajno odstupala od njihove fer vrijednosti na datum bilance.***

Prema MRS-u 16, kako bi se utvrdilo podliježe li pojedina nekretnina, postrojenje i oprema umanjenju, subjekt primjenjuje MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava. Taj Standard objašnjava kako subjekt provjerava knjigovodstvenu vrijednost svojih sredstava, kako se utvrđuje nadoknadivi iznos sredstva i kada se priznaju ili poništavaju priznati gubici od umanjenja. Gubitak od umanjenja vrijednosti se treba odmah priznati u dobit ili gubitak, osim ako se sredstvo iskazuje u revaloriziranom iznosu (na primjer, sukladno modelu revalorizacije iz MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema). Gubitak od umanjenja vrijednosti revaloriziranog sredstva treba tretirati kao umanjenje revalorizacijske rezerve u skladu sa MRS- 36.

Društvo na datum bilance nije vršilo ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, sukladno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava. Članovima 27. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH je propisano da su subjekti od javnog interesa obavezni, po potrebi i u situacijama kada to zahtijevaju MRS/MSFI, izvršiti procjenu vrijednosti ukupne imovine, obveza i/ili kapitala sa stanjem na dan kada završava poslovna godina, te izvještaj o izvršenoj procjeni učiniti javno dostupnim. Cilj procjene je utvrditi knjigovodstvenu, tržišnu, nadoknadivu, sadašnju, fer, zamjensku, likvidacijsku i/ili poslovnu vrijednost pravnih lica, odnosno imovine, obveza i kapitala, a na osnovu vjerodostojne dokumentacije, fizičke sposobnosti predmeta procjene i budućih novčanih primitaka i izdataka, sukladno pravilima struke.

Neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme na 31. 12. 2021. godine iskazana je u iznosu od 34.594.593 KM.

S obzirom na to da Društvo nije izvršilo ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, sukladno zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, ne možemo potvrditi da je knjigovodstvena vrijednost tih sredstava realna, te se ona može razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Zakona i Standarda.

Preporuka:

- ***na datum bilance izvršiti ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, sukladno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava i Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.***

Amortizacija

Amortizacija stalnih sredstava predstavlja sistemski raspored amortizacijskog iznosa sredstava tijekom njegovog vijeka upotrebe kao trošak imovine. Vršiti se linearnom metodom otpisa po minimalnim stopama iz Nomenklature sredstava koja se amortiziraju i minimalne stope amortizacije koje važeći Zakon o porezu na dobit priznaje u trošak perioda.

Stope amortizacije koje Društvo primjenjuje propisane su u 2016. godini Uputstvom o izmjeni Odluke o visini i načinu obračuna amortizaciji iz 2010. godine, i to:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Građevinski objekti	20	5
Ceste, komunalni objekti, željeznica	10	10
Oprema, vozila, mehanizacija i postrojenja	6,6	15
Računari	3	33,3
Nematerijalna sredstva	5	20

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo raspolaže i u knjigovodstvenim evidencijama iskazuje poslovne objekte i zemljišta. Odgovarajuće službe Društva imaju cjelovite zemljišno-knjižne evidencije nekretnina koji su usaglašene sa knjigovodstvenim i pomoćnim evidencijama nekretnina.

Hipoteke i založno pravo

Društvo ima ograničenja u raspolaganju nekretninama koje su date u zalog poslovnim bankama po osnovu okvirnih ugovora za odobravanje kredita, akreditiva i garancija. **Prema prezentiranim evidencijama, procijenjena vrijednost nekretnina danih u zalog na 31. 12. 2021. godine iznosila je ukupno 73.018.604 KM. Založna prava nad nekretninama se odnose na vremensko razdoblje vezano za ugovore, a posljednji zalog ističe 2026. godine.**

7.2.1.2 Dugoročni financijski plasmani

Struktura dugoročnih plasmana na datum bilance je sljedeća:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Dugoročni financijski plasmani	42.971.584	49.263.868
Učešće u kapitalu povezanih pravnih lica	17.069.744	17.218.903
Učešće u kapitalu drugih pravnih lica	1.320.086	1.320.086
Dugoročni krediti dati u zemlji	236.246	4.035.286
Dugoročni krediti dati u inostranstvu	10.812.070	10.597.786
Financijska sredstva raspoloživa za prodaju	3.615.246	3.749.000
Financijska sredstva koja se drže do roka dospeljeća	791.715	1.148.305
Ostali dugoročni plasmani	9.126.477	11.194.503

Učešće u kapitalu povezanih pravnih lica unutar grupe za konsolidaciju iskazana su iznosu od 17.069.744 KM (ukupne vrijednosti 20.332.248 KM, ispravke vrijednosti 3.262.504 KM) odnosi se na zavisna društva koja su pod kontrolom Društva, nad kojima Društvo ima moć sudjelovanja u odlukama o financijskim i poslovnim politikama subjekta, na način da ostvari koristi od poslovanja zavisnog društva. Ulaganja u zavisna društva su prikazana po trošku stjecanja, umanjena za ispravku vrijednosti sa stanjem na dan 31. 12. 2021. godine kako slijedi:

	u KM	
Naziv društva	31. 12. 2021.	
Zavisna društva u zemlji		
RTC-AMT d.o.o. Sarajevo (<i>u likvidaciji</i>)	100	2.163.095
Institut za materijale i kvalitet (IMQ) d.o.o. Sarajevo	100	1.606.193
Zavisna društva u inostranstvu		
Energomex S.A de C.V., Meksiko	99,99	12.921.688
Sarl energoinvest Algerie	99,99	0
Interenergo Istanbul dis Ticaret Limited Sirketi, Turska (<i>u likvidaciji</i>)	100	378.767
Energkomerc d.o.o. PO Novi Sad	100	0
Energoinvest – Interenergo d.o.o. Beograd	100	0
UKUPNO		17.069.743

Najznačajnije ulaganje iskazano je u Energomex, S.A. de C.V Mexico (12.921.688 KM), koje nije dostavljalo financijska izvješća Društvu od 2014. godine. Također, iskazana su ulaganja u pravna lica koja su u procesu likvidacije i to: u RTC-AMT d.o.o. Sarajevo (2.163.095 KM) i Interenergo Istanbul dis Ticaret Limited Sirketi, Turska (378.767 KM), **a nije izvršena procjena nadoknadivog iznosa ulaganja. Društvo je u obvezi primijeniti MRS 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, kod procjene nadoknadivog iznosa ulaganja u sva zavisna društva.**

Učešće u kapitalu drugih pravnih lica izvan grupe za konsolidaciju iskazano je u iznosu od 1.320.086 KM (ukupne vrijednosti 7.135.074 KM, ispravke vrijednosti 5.814.988 KM), a odnose se na ulaganja u pridružena društva u kojem Društvo ima značajan utjecaj, a koje ne predstavlja zavisno društvo ili zajedničko ulaganje. Utjecaj se ogleda u sudjelovanju u donošenju odluka o financijskim i poslovnim politikama, ali ne i kontrola ili zajednička kontrola nad tim politikama. Ulaganja u pridružena društva su prikazana po trošku stjecanja, umanjena za ispravku vrijednosti sa stanjem na 31. 12. 2021. godine kako slijedi:

Naziv društva	Udio u vlasništvu i glasanju %	31. 12.2021. u KM
Electrical Projects Co. ELPCO Tripoli, Libija	49	1.320.080
Inmobiliaria Energomex, S.A. De C.V. Meksiko	45,08	1
SOOO Enha Bjelgorod Rusija	45	1
Gostaresh Shirsazi Co. Iran	20	0
Radava d.o.o. Fojnica	5,05	1
Egyptian Valves Company "Evaco" Kairo, Egipat	4,54	1
MD CETA d.o.o. Beograd	4,16	0
IGT d.o.o. Sarajevo	3,14	1
Enker Tešanj	-	1
Energomal Sdn. Bhd. Kuala Lumpur, Malaysia	30	0
UKUPNO		1.320.086

Najznačajnije ulaganje se odnosi na Electrical Projects Co. ELPCO Tripoli, Libija koje je iskazano u neto iznosu od 1.320.080 KM (ukupne vrijednosti 5.656.218 KM, ispravke vrijednosti 4.336.138 KM) uz manjinski vlasnički udio od 49%, a posljednja financijska izvješća dostavljena su Društvu 2013. godine, a odnose se na 2011. godinu. Također, imaju informaciju da su financijska izvješća za 2012. do 2016. godine pripremljena i čekaju od 2016. godine da se Skupština održi. Društvo nije izvršilo procjene nadoknadivog iznosa ulaganja u pridružena društva sukladno zahtjevima MRS 36-a – Umanjenje vrijednosti imovine.

Društvo nije vršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost sredstava umanjena, niti je vršena procjena nadoknadivog iznosa ulaganja u sva zavisna i pridružena društva sukladno zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.

Preporuka:

- **na datum bilance vršiti testiranje umanjenja vrijednosti ulaganja u sva zavisna i pridružena društva, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, sukladno zahtjevu MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.**

Dugoročni krediti dati u inozemstvu iskazani su u iznosu od 10.812.070 KM i odnose se na dugoročne avanse dane izvođačima radova i advokatima. Najznačajniji avansi su dani EMC LIMITED, INDIA (6.547.655 KM) i Podružnici Društva u Skopju (2.078.190 KM).

Financijska sredstva raspoloživa za prodaju iskazana su u iznosu od 3.615.246 KM, a odnose se na obveznice Vlade Republike Irak koje je Društvo steklo 2006. godine, kao kompenzaciju za ostala dugoročna potraživanja po osnovu izvršenih poslova projektiranja, isporuke opreme i izgradnje trafostanica i dalekovoda zaključno sa kolovozom 1990. godine. Datum dospijeca obveznica bio je 15. siječanj 2028. godine, uz kamatnu stopu od 5,8% godišnje. U tijeku 2012. godine, Uprava Društva je donijela odluku o prodaji obveznica, na temelju čega je izvršena njihova reklasifikacija sa financijske imovine, koja se drži do dospijeca, na financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Vršiti se usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti sa njihovom tržišnom vrijednosti po izvješćima o kotizaciji od banke skrbnika, Raiffeisen bank BiH, kod koje se

nalaze obveznice. Efekti dobitaka/gubitaka knjiženi su u sveobuhvatnu dobit.

Financijska sredstva koja se drže do roka dospijea iskazana su u iznosu od 791.715 KM, temeljem izdanih obveznica Vlade FBiH (2.380.019 KM), uz grace razdoblje od devet godina, sa dospijecom 2023. godine i kamatnu stopu od 2,5% godišnje. Ove obveznice Društvo je steklo tijekom 2009. godine, a na osnovu verifikacije potraživanja Društva od Vlade FBiH za ratni dug. Tijekom godine Vlada FBiH je platila 436.971 KM dospjelih obveznica.

Ostali dugoročni financijski plasmani iskazani su u iznosu od 9.126.477 KM a odnose se na dugoročne depozite kod banaka u inozemstvu (6.626.541 KM) i u zemlji (2.499.936 KM), a dani su kao koleteral za osiguranje financijske podrške. Kod Hipotekarne banke a.d. Podgorica iskazan je najveći dio plasmana od 5.737.251 KM ili 2.933.410 EUR za realizaciju projekta, ali to stanje na datum bilance nije potvrđeno kroz konfirmaciju salda.

7.2.1.3 Druga dugoročna potraživanja

Na datum bilance u financijskim izvješćima iskazana su slijedeća dugoročna potraživanja:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Druga dugoročna potraživanja	20.456.440	16.828.543
Potraživanja od povezanih pravnih lica	250.220	353.590
Potraživanja po osnovu prodaje na kredit	553.396	1.890.552
Ostala dugoročna potraživanja	19.652.824	14.584.401

Kao dugoročna potraživanja iskazuju se potraživanja čiji je rok naplate duži od 12 mjeseci, a naplata je regulirana posebnim klauzulama Ugovora do završetka projekta, odnosno naplata se očekuje nakon isteka garancijskih razdoblja za kvalitetno izvršenje posla: PAC – certifikat/potvrda o privremenom preuzimanju posla (provisional acceptance certificate) i FAC - certifikat/potvrda o finalnom preuzimanju posla (final acceptance certificate).

Potraživanja od povezanih pravnih lica iskazana su u iznosu od 250.220 KM (ukupna potraživanja 1.772.516 KM, ispravka vrijednosti potraživanja 1.522.295 KM). Najveći dio potraživanja, koja nisu otpisana, u iznosu od 228.427 KM odnosi se na ENERGOINVEST-RTC-AMT d.o.o. Sarajevo (u likvidaciji), koja su uglavnom nastala od 2017. do 2020. godine, a Društvo nije sukladno MSFI-ju 9 – Financijski instrumenti izvršilo mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka i priznalo prikladna umanjena potraživanja. Sumnjiva i sporna potraživanja, za koja je u ranijem razdoblju iskazana ispravka vrijednosti, odnose se na SARL ENERGOINVEST ALEGERI (832.043 KM) i ENERGOMEX-MEKSIKO (690.252 KM).

Potraživanja po osnovu prodaje na kredit iskazana su u iznosu od 553.396 KM (ukupna potraživanja 61.664.292 KM, ispravka vrijednosti potraživanja 61.110.896 KM) i odnose se na dugoročna potraživanja od pridruženih društava u inozemstvu za kvalitetno izvršenje posla PAC (178.307 KM) i FAC (375.088 KM) za koje Društvo nije izvršilo mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka i priznalo prikladna umanjena potraživanja. Sumnjiva i sporna potraživanja, za koja je u ranijem razdoblju iskazana ispravka vrijednosti, najvećim dijelom se odnose na Zesco – prijeratna potraživanja (44.685.215 KM) i Electriciti, Sirija – prijeratna potraživanja (15.530.679 KM).

Ostala dugoročna potraživanja izvan grupe za konsolidaciju iskazana su u iznosu od 19.652.824 KM (ukupna potraživanja 37.398.203 KM, ispravke vrijednosti potraživanja 17.745.379 KM). Najznačajnija potraživanja odnose se na: TANESCO Ltd. Tanzanija PAC (4.323.793 KM) i FAC (4.323.793 KM), CRNOGORSKI ELEKTROPRENOSNI SISTEM AD loko PAC (2.636.107 KM) i FAC (2.636.107 KM), ELEKTROMONTAŽA DSD. Podgorica PAC (415.573 KM), Operatori Sistemit Transmetimit, Albania PAC (911.753 KM). Društvo nije izvršilo mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka i priznalo prikladna umanjena potraživanja. Sumnjiva i sporna potraživanja, za koja je u ranijem razdoblju iskazana ispravka vrijednosti, odnose se na Kurdistan Regional Government – Ministry of Electriciti (17.745.379 KM).

Komisija za procijenu vrijednosti potraživanja temeljem prodaje na kredit u inozemstvu do 31. 3. 1992. godine sačinila je 25. 1. 2022. godine Zapisnik, u kojem konstatira slijedeća potraživanja: Zesco – prijeratna potraživanja (44.685.215 KM), Electriciti, Sirija – prijeratna potraživanja (15.530.679 KM) i Burma (895.003

KM). Ističu da se vode na kontima sumnjivih i spornih potraživanjima i ispravci vrijednosti potraživanja i da nije potrebno vršiti njihovu procjenu.

Društvo nije za druga dugoročna potraživanja (20.456.440 KM) postupilo sukladno Pravilniku o računovodstvenim politikama (članak 39.) i izvršilo provjeru realnosti i naplativosti dugoročnih potraživanja, niti je sukladno MSFI-ju 9 – Financijski instrumenti, izvršilo mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka i priznalo prikladna umanjena potraživanja. Efekte mogućih usklađenja i njihov utjecaj na financijska izvješća nije moguće kvantificirati.

Preporuka:

- **izvršiti mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka i priznati prikladna umanjena za druga dugoročna potraživanja sukladno MSFI-ju 9 – Financijski instrumenti i Pravilniku o računovodstvenim politikama.**

7.2.1.4 Dugoročna razgraničenja

Dugoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 1.631.766 KM i odnose se na potraživanja od Republike Srpske za ratni dug za razdoblje od 1992. do 1995. godine za isporučeni prirodni gas iz Ruske federacije.

Prema Sporazumu sačinjenom 28. 11. 2007. godine između Gazprom Exporta LLC, Moskva, Ruska Federacija i Društva, o načinu djelomične otplate duga za isporuke prirodnog gasa BiH za razdoblje od 1991. do 1995. godine, gdje je utvrđen ukupan iznos duga Društva kao primaoca prirodnog gasa u iznosu od 104.810.632 USD. U Sporazumu je navedeno da će se uz plaćanje tekućih isporuka prirodnog gasa plaćati i tzv. ratni dug, u visini 5 USD na 1000 m³ isporučenih mjesečnih količina. Sporazum je stupio na snagu Odlukom Vlade FBiH od 4. 2. 2009. godine⁸. Vlada FBiH je donijela Odluku o posebnoj taksi za izmirenje duga sa primjenom od 1. 1. 2009. godine, dok Republika Srpska nije donijela nikakav akt u tom smjeru. Vijeće ministara BiH, Vlada FBiH i Vlada Republike Srpske trebale su do kraja veljače 2009. godine formirati zajedničku komisiju koja će izvršiti analizu i predložiti alokaciju duga. Međutim, tek 24. 12. 2013. godine članovi Koordinacijskog tima za utvrđivanjem strukture i raspodjele duga predložili su raspodjelu duga za Federaciju BiH 53,89 milijuna USD, a za RS 50,91 milion USD. Vlada FBiH je 30. 12. 2013. godine, donijela Odluku o prihvaćanju Sporazuma o alokaciji duga od 104,8 miliona USD između Vlade Federacije BiH i Republike Srpske⁹. Ova Odluka je trebala stupiti na snagu kada i Vlada Republike Srpske prihvati sporazum o alokaciji, ali Društvo nema saznanja o prihvaćanju istog. Predloženi tekst Sporazuma o raspodjeli duga, koji je trebao biti potpisan od strane Vlada BiH i Vlade Republike Srpske, nikada nije potpisan.

Vlada FBiH je odlukom o izmjeni odluke o posebnoj taksi od 27. 5. 2015. godine, prenijela nadležnost za praćenje izmirenja duga za prirodni gas sa Federalnog ministarstva financija na Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije.

U poslovnim knjigama Društva nisu iskazana bilančno ni izvanbilančno, a prema unutarnjim evidencijama Društva, dobavljač Gazprom Export LLC, Moskva, Ruska Federacija je fakturirao 12.904.103 USD (5 USD na 1000 m³ isporučenih mjesečnih količina) počev od 2009. godine, dok je Društvo je do sada uplatilo 10.651.440 USD. Od uplaćenog iznosa dio (1.631.766 KM) se odnosi na potrošeni gas na području Republike Srpske.

⁸ „Službene novine FBiH“ br. 08/09

⁹ 93. sjednica Vlade FBiH od 30.12.2013. g.

7.2.2 Tekuća sredstva

Na datum bilance iskazana su u financijskim izvješćima sljedeća tekuća sredstva: u KM

	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Tekuća sredstva-kratkotrajna imovina	71.746.077	27.327.283
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	7.884.288	6.404.736
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	3.463.240	1.251.948
Kratkoročna potraživanja	60.314.570	19.588.039
Kratkoročni financijski plasmani	83.979	82.560
Potraživanja za PDV	5.031	9.558
Aktivna vremenska razgraničenja	380.829	27.044

7.2.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Zalihe i sredstva namijenjena prodaji na datum bilance iskazani su u iznosu od 7.884.288 KM, a odnose se na: dane avanse (7.738.345 KM), zalihe sirovina i materijala (125.791 KM) i robu (20.152 KM).

Dani avansi (7.738.345 KM) odnose se na dobavljače u zemlji (976.937 KM), dobavljače u inozemstvu (6.434.823 KM) i podružnicama u inozemstvu (326.585 KM). Društvo za realizaciju projekata angažira podizvođače, tako da dio primljenih avansa od investitora u lancu daje svojim podizvođačima. Najznačajniji dani avansi u inozemstvu su prema: NR ELCTRIC CO. LTD, CHINA (1.736.810 KM), Ersan Elektrik Energy, Turkiye (1.293.683 KM), MULTIMODAL TRANSPORT AFRICA LTD. (1.013.408 KM) i Mag Shipping b.v.b.a. (739.662 KM).

7.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum bilance je sljedeća:

	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	3.463.240	1.251.948
Transakcijski računi (domaća valuta)	403.651	29.439
Transakcijski računi (strana valuta)	2.927.883	1.186.802
Blagajna (domaća valuta)	4.615	4.204
Blagajna (strana valuta)	33.185	12.792
Ostala novčana sredstva	93.906	18.711

Društvo ima otvorene transakcijske račune u zemlji u domaćoj valuti (16 računa) i stranim valutama (37 računa) za obavljanje redovnih poslovnih aktivnosti u zemlji i inozemstvu. Glavni račun otvoren je kod Razvojne banke FBiH, a ostali računi otvoreni su u: Privrednoj banci d.d. Sarajevo, Union banci d.d. Sarajevo, NLB Tuzlanskoj banci d.d. (filijala Sarajevo), Investiciono komercijalnoj banci d.d. Zenica, Sberbanci d.d. Sarajevo, BBI banci d.d. Sarajevo, Intesa Sanpaolo banci d.d. Sarajevo, Raiffeisen banci d.d. Sarajevo, Sparkasse banci d.d. Sarajevo, Asa banci d.d. Sarajevo, Addiko banci d.d. Sarajevo i UniCredit banci d.d. Sarajevo. Za obavljanje transakcija u inozemstvu Društvo je otvorilo devizne račune u inozemstvu za potrebe poslovanja poslovnih jedinica. Tako društvo ima otvorene račune u Hrvatskoj, Srbiji, Kosovu, Albaniji, Makedoniji, Alžiru, Etiopiji i Libiji.

7.2.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilance u financijskim izvješćima iskazana su kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja kako slijedi:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I AVR	60.784.410	19.707.200
Potraživanja od kupaca (1+2+3-4)	59.093.319	18.248.462
1. Potraživanja od kupaca – povezana pravna lica	500.520	473.431
2. Potraživanja od kupaca u zemlji	23.270.443	1.442.459
3. Potraživanja od kupaca u inozemstvu	52.343.256	33.227.759
4. Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	(17.020.900)	(16.895.187)
Druga kratkoročna potraživanja	1.221.251	1.339.577
Kratkoročni financijski plasmani	83.980	82.559
Potraživanja za PDV - odbitni ulazni porez	5.031	9.558
Aktivna vremenska razgraničenja	380.829	27.044

Kratkoročna potraživanja od kupaca – povezana pravna lica iskazana su u neto iznosu od 94 KM (ukupna potraživanja 500.520 KM i ispravka vrijednosti potraživanja 500.426 KM). Najznačajnija su sumnjiva i sporna potraživanja od ENERGOMEX-MEKSIKO (495.512 KM) i ENERGOINVEST-RTC-AMT d.o.o. Sarajevo (4.914 KM), za koja su u ranijem razdoblju izvršena ispravka vrijednosti.

Kratkoročna potraživanja od kupaca u zemlji iskazana su u neto iznosu od 22.494.148 KM (ukupna potraživanja 23.270.443 KM i ispravka vrijednosti potraživanja 776.294 KM). Najznačajnija tekuća potraživanja se odnose na kupce prirodnog gasa za prosinac 2021. godine, i to: KJKP „Sarajevo-gas“ d.o.o. Sarajevo (17.911.408 KM), „ArcelorMittal“ d.o.o. Zenica (2.666.479 KM), JP „Visoko Energija“ d.o.o. Visoko (671.778 KM) i „Junuzović-kopex“ d.o.o. (492.710 KM).

Kratkoročna potraživanja od kupaca u inozemstvu iskazana su u neto iznosu od 36.599.077 KM (ukupna potraživanja 52.343.256 KM i ispravka vrijednosti potraživanja 15.744.179 KM).

Strukturu ovih potraživanja čine:

- potraživanja od kupaca u inozemstvu za prodane proizvode, usluge i robu (27.813.016 KM),
- potraživanja od kupaca u inozemstvu koja proizlaze iz ugovora o izgradnji (1.152.219 KM),
- potraživanja od kupaca u inozemstvu loko – podružnice Društva (7.509.863 KM),
- potraživanja od kupaca pridruženih društava u inozemstvu glasačka moć (20% – 50%) (123.980 KM),
- sumnjiva i potraživanja u sporu od kupaca u inozemstvu glasačka moć (800.599 KM) i
- sumnjiva i sporna potraživanja u inozemstvu (14.943.580 KM).

Potraživanja od kupaca u inozemstvu za prodane proizvode, usluge i robu najvećim dijelom se odnose na: TANESCO Ltd. Tanzanija (24.072.644 KM), Operatori Sistemit Transmetimit, Albania (2.767.183 KM), ARABIAN GULF OIL COMPANY, AGECO (696.029 KM) i GRTE Societe Algerienne de Gestion du Reseau de transport de l'Electricite (171.195 KM).

Za iskazana potraživanja Društvo nije dobilo potvrdu stanja od kupaca, što je šire pojašnjeno u točki 7.2.6 Izvješća, dok je dio iskazanih potraživanja u iznosu od 3.568.930 KM stariji od godinu dana. Društvo nije na datum bilance izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka od nenaplaćenih potraživanja sukladno zahtjevima MSFI-ja 9 – Financijski instrumenti. Također, Pravilnikom o računovodstvenim politikama definiralo je da će vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja vršiti u 100% iznosu nakon jedne godine po dospijeću.

Preporuka:

- **na datum bilance vršiti procjenu očekivanih kreditnih gubitaka od nenaplaćenih potraživanja sukladno zahtjevima MSFI-ja 9 – Financijski instrumenti, i vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja vršiti u 100% iznosu nakon jedne godine po dospijeću, sukladno Pravilniku o računovodstvenim politikama.**

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca iskazana je u iznosu od 17.020.900 KM, a čine je ispravke vrijednosti potraživanja: od kupaca – povezana pravna lica (500.426 KM), od kupaca u zemlji (768.104 KM), od kupaca u inozemstvu (14.943.580 KM) i od kupaca povezanih pravnih lica (808.789 KM). Najznačajnija su iskazana od kupaca u inozemstvu i to: od DIRUS PROJEKT d.o.o. Zagreb (12.937.815 KM) i Invest – Import International (1.796.550 KM).

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 1.221.251 KM, a čine ih potraživanja: od zaposlenika (201.870 KM), za više plaćene ostale poreze i doprinose (706.996 KM), ostala kratkoročna potraživanja (665.779 KM) i ispravka vrijednosti potraživanja (353.394 KM).

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 380.828 KM, a najvećim dijelom se odnose na unaprijed plaćene rashode (353.659 KM).

7.2.3 Kapital

Na datum bilance iskazan je kapital u iznosu od 44.349.323 KM, sa sljedećom strukturom:

	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
KAPITAL	44.349.323	43.815.086
Temeljni kapital (1+2+3)	220.721.025	220.721.025
1. Dionički kapital	53.458.025	53.458.025
2. Državni kapital	147.897.500	147.897.500
3. Ostali temeljni kapital	19.365.500	19.365.500
Rezerve	9.658.264	9.523.184
Revalorizacione rezerve i nerealizirani dobiti i gubici	36.558.985	36.612.693
Neraspoređena dobit	1.681.709	5.857.953
Gubitak do visine kapitala	(224.270.660)	(228.899.769)

Temeljni kapital (220.721.025 KM) podijeljen je na 17.657.682 običnih dionica, sa nominalnom vrijednosti jedne dionice od 12,50 KM. Strukturu temeljnog kapitala čine: državni kapital sa 67%, dioničari po Rješenju o odobrenju izvršene privatizacije br. 03-19-5339/03 od 17. 11. 2003. godine (investicijski fondovi) 24,217% i dioničari po osnovu ranije izvršene vlasničke transformacije (fizička lica) 8,782%.

Revalorizacijske rezerve iskazane su u iznosu od 36.558.985 KM, a najvećim dijelom od 36.716.656 KM se odnose na revalorizacione rezerve zemljišta i građevinskih objekata iskazanih sukladno MRS-u 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, po provedenoj procjeni vrijednosti imovine iz 2017. godine. Promjene na ovoj poziciji odnose se na izvršeni obračun amortizacije razdoblja, za revalorizirani dio stalnih sredstava. **Nerealizovani dobiti (8.997.115 KM) i gubici (9.154.786 KM) od financijske imovine namijenjene prodaji** odnose se na efekte prometovanja obveznicama Republike Irak, koje su u posjedu Društva.

Neraspoređena dobit iskazana je u iznosu od 1.681.709 KM i odnosi se na neraspoređenu dobit ranijih godina (1.274.317 KM) i neraspoređenu dobit izvještajne godine (407.391 KM).

Gubitak do visine kapitala iskazan je u iznosu od 224.270.660 KM i veći je od iskazanog temeljnog kapitala za 3.549.635 KM. Zakonom o financijskom poslovanju (član 8.) utvrđeno je da se smatra da je kod društva nastala neadekvatnost kapitala ako mu je na dan sastavljanja financijskih izvješća gubitak iz tekuće godine zajedno sa prenesenim gubicima dostigao polovinu visine njegovog temeljnog kapitala. Propisano je (člankom 9.) da, u slučaju kada je kapital društva postao

neadekvatan, uprava je dužna analizirati uzroke nastanka neadekvatnosti kapitala i predložiti odgovarajuće mjere za ostvarenje adekvatnosti kapitala. Pored toga, tekuće obveze Društva (121.360.553 KM) veće su od tekuće imovine (72.131.937 KM) za 49.228.616 KM. Također, Društvo je za 63.019.692 KM manje ostvarilo planiranih prihoda od realiziranih projekata u inozemstvu, odnosno projekti se nisu realizirali planiranom dinamikom. Ovi faktori mogu ukazivati na to da Društvo neće biti u mogućnosti da nastavi s poslovanjem tijekom razumno predvidivog budućeg perioda.

Preporuka:

- *analizirati uzroke nastanka neadekvatnosti kapitala i predložiti odgovarajuće mjere za ostvarenje adekvatnosti kapitala, sukladno Zakonu o finansijskom poslovanju.*

7.2.4 Dugoročna rezerviranja

Dugoročna rezerviranja iskazana su u iznosu od 3.479.192 KM, a odnose se na rezerviranja za otpremnine (557.479 KM) i rezerviranja po započetim sudskim sporovima (2.921.713 KM).

Rezerviranja za otpremnine (557.479 KM) evidentirana su na temelju procjene angažiranog ovlaštenog aktuara za rezerviranja za otpremnine, jubilarne nagrade i druge dugoročne beneficije zaposlenika. Rezerviranja za otpremnine na početku razdoblja iznosila su 597.752 KM, a tijekom godine isplaćeno je po ovom osnovu u iznosu od 63.000 KM, te je korekcija rezerviranja na 31. 12. 2021. godine izvršena u iznosu od 22.727 KM.

Rezerviranja po započetim sudskim sporovima iskazana su u iznosu od 2.921.713 KM, a odnose se najvećim dijelom na rezerviranje za spor sa Invest-Import a.d. Beograd (2.727.273 KM). Tijekom godine dugoročna rezerviranja su povećana za 426.778 KM i to: Invest-Import a.d. Beograd (277.793 KM), JP Željeznice FBiH (118.182 KM), Končar-energetski transformatori d.o.o. (27.076 KM) i ostali (3.727 KM).

7.2.5 Obveze

U finansijskim izvješćima na datum bilance, iskazane su obveze kako slijedi:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
OBVEZE	154.984.538	111.645.923
Dugoročne obveze	19.137.945	17.539.126
Kratkoročne obveze	121.360.553	80.245.947
Kratkoročne finansijske obveze	23.954.006	17.324.655
Obveze iz poslovanja	89.320.470	55.330.586
Obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	4.035.341	4.658.760
Druge obveze	1.854.450	1.902.155
Obveze za PDV	951.165	2.340
Obveze za ostale poreze i druge dažbine	1.245.121	1.027.451
Pasivna vremenska razgraničenja	14.486.040	13.860.850

7.2.5.1 Dugoročne obveze

Dugoročne obveze iskazane su u iznosu od 19.137.945 KM, a odnose se na obveze po dugoročnim kreditima (5.194.162 KM) i ostale dugoročne obveze (13.943.783 KM).

Obveze po dugoročnim kreditima (5.194.162 KM) odnose se na četiri kredita Razvojne banke FBiH i kredit Izvozno kreditne agencije (IGA) sa sljedećom strukturom:

Kredit	Kamatna stopa	Razdoblje otplate	Ugovoreni iznos kredita	Dugoročni dio	Kratkoročni dio	Ukupne obveze 31. 12. 2022.
RAZVOJNA BANKA F BiH	3,5%	2019.-2022.	1.850.000	0	1.490.277	1.490.277
RAZVOJNA BANKA F BiH	2%	2020.-2023.	600.000	300.000	300.000	600.000
RAZVOJNA BANKA F BiH	3%	2020.-2025.	500.000	354.162	145.838	500.000
RAZVOJNA BANKA F BiH	3,5%	2021.-2024.	1.800.000	1.150.000	600.000	1.750.000
IGA	6%	2020.-2028.	3.910.000	3.390.000	520.000	3.910.000
UKUPNO KREDITI			8.660.000	5.194.162	3.056.115	8.250.277

Dugoročni krediti Razvojne banke FBiH odobreni su u razdoblju 2019.-2021. godine, a osnovna namjena tih kredita je finansiranje tekućih sredstava. Na temelju odobrenih mjera za ublažavanje posljedica pandemije COVID-19, za tri odobrena kredita aneksima ugovora vršeno je prolongiranje otplate kredita (produžen grace period). Ugovor o kreditu sa izvozno kreditnom agencijom zaključen je 2020. godine, a odnosi se na objedinjavanje četiri pojedinačna kreditna zaduženja iz 2019. godine.

Ostale dugoročne obveze (13.943.783 KM) odnose se na odložena plaćanja obveza prema dobavljačima u zemlji i inozemstvu a vezano za realizaciju ugovorenih projekata. Naime, Društvo prema projektima vrši fakturiranje i priznaje prihod ispostavljanjem fakture, od kojih jedan dio razgraničava (odloženo plaćanje za investicione radove u inozemstvu). Isto tako, dio obveza za troškove koji nastanu pri realizaciji ugovora razgraničava po dobavljačima na PAC (0,5% – privremene situacije) i FAC (0,5 % konačne situacije). Nakon završetka projekta razgraničene obveze se izmiruju.

7.2.5.2 Kratkoročne obveze

Kratkoročne obveze iskazane su u iznosu od 121.360.553 KM, a odnose se na: kratkoročne financijske obveze (23.954.006 KM), obveze iz poslovanja (89.320.470 KM), obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih (4.035.341 KM), druge obveze (1.854.450 KM), obveze za PDV (951.165 KM) i ostale poreze i druge dažbine (1.245.121 KM).

Kratkoročne financijske obveze (23.954.006 KM) odnose se na: kredite u zemlji (4.900.011 KM), kratkoročni dio dugoročnih kredita (3.056.115 KM) i ostale financijske obveze (15.997.880 KM).

Za finansiranje obrtnih sredstava i održavanje tekuće likvidnosti Društvo koristi **kratkoročne kredite**, i to kod: Privredne banke d.d. Sarajevo (2.200.000 KM), Union Banke d.d. (1.550.000 KM) i Razvojne banke FBiH (800.000 KM). Također, Društvo je 21. 5. 2021. godine sa društvom „Ilgman“ d.d. Konjic zaključilo ugovor o kratkoročnoj pozajmici u iznosu od 750.000 KM sa rokom dospijeaća od 90 dana. Rok dospijeaća je mijenjan aneksima ugovora, a na 31. 12. 2021. godine preostali dug po pozajmici iskazan je u iznosu od 350.000 KM.

Ostale financijske obveze (15.997.880 KM) odnose se na obveze iz osnova sudskog/izvansudskog poravnjanja u iznosu od 15.827.081 KM i obveze za devizne plaće uposlenih u inozemstvu u iznosu od 170.798 KM. Društvo na temelju zaključenih vansudskih nagodbi i sudskih rješenja vrši evidentiranje obveza po nagodbama. Najznačajnije obveze po ovom osnovu su obveze prema: Sinochem international oil Co.Ltd London (11.495.448 KM), Jugobanci a.d. Beograd – u stečaju (3.391.409 KM) i DIV d.o.o. Samobor (306.586 KM).

Obveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 89.320.470 KM, a odnose se na: primljene avanse (16.932.286 KM), dobavljače u zemlji (12.147.399 KM), u inozemstvu (59.069.166 KM) i ostale obveze iz poslovanja (1.171.619 KM).

Obveze za primljene avanse (16.932.286 KM) odnose se na primljene avanse kupaca za realizaciju ugovorenih projekata od kojih su najznačajniji od: Tanesco Ltd, Tanzanija (6.232.898 KM), Elektroprijenos a.d. Banja Luka (1.367.109 KM) i Operater prijenosnog elektroenergetskog sistema Sjeverne Makedonije - MEPSO (2.748.866 KM).

Obveze prema dobavljačima (71.216.565 KM) odnose se na obveze prema dobavljačima u zemlji (12.147.399 KM) i inozemstvu (59.069.166 KM) za isporučenu robu i usluge. Najznačajnije iskazane obveze prema dobavljačima u zemlji su obveze prema Malcom d.o.o. Sarajevo (6.593.713 KM) i BH Gas d.o.o. Sarajevo (3.459.344 KM), a u inozemstvu Energomontaža a.d. Beograd (11.945.200 KM), Mitas Turska

(2.724.637 KM), Shandz Co. Irak (2.106.143 KM), Solengaz transport de l'électricite (1.749.693 KM) i Helb d.o.o. (1.091.444 KM).

Društvo se Sporazumom o načinu plaćanja troškova za transport prirodnog gasa za prelazni period od 1. 7. do 10. 8. 2021. godine i Ugovorom o transportu prirodnog gasa zaključenim sa BH Gasom obvezalo da će naknadu za transport prirodnog gasa platiti u utvrđenim rokovima računajući od dana ispostavljenog računa. **Izvršenim uvidom u obveze prema dobavljačima utvrdili smo da ih Društvo nije izmirivalo u rokovima određenim Sporazumom i Ugovorom, odnosno u valuti plaćanja, jer je ispostavljeno pet računa za razdoblje srpanj – studeni u ukupnom iznosu od 3.693.598 KM, a samo je izmiren račun za srpanj (234.090 KM), tako da obveze na 31. 12. 2021. godine iznose 3.459.344 KM.**

Preporuka:

- **dospjele obveze prema dobavljačima izmirivati u ugovorenim rokovima.**

Ostale obveze iz poslovanja (1.171.619 KM) odnose se na obveze za naknade po bankarskim garancijama (718.196 KM), kamate (277.495 KM) i ostale obveze (175.927 KM).

Obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih (4.035.341 KM) odnose se na obveze za: neto plaće i naknade plaća (2.620.945 KM), porez i posebne dažbine na plaće i naknade plaća (232.003 KM), doprinose u vezi plaća i naknada plaća (940.344 KM) i ostala neto primanja i naknade zaposlenih (242.048 KM). Društvo u 2021. godini izvršilo isplate neto plaća iz 2020. godine i to za razdoblje srpanj-prosinac 2020. godine.

Društvo ne izmiruje redovito obveze za plaće, naknade plaća i doprinose, nakon obavljenog rada u periodima isplate koji ne mogu biti duži od 30 dana, kako je propisano člankom 79. Zakona o radu. Također, nisu uplaćeni pripadajući porezi i doprinosi na isplaćene plaće u rokovima propisanim člankom 11. Zakona o doprinosima i člankom 23. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa. Tako se ukupne obveze za neto plaće i naknade plaća odnose na razdoblje lipanj – prosinac 2021. godine (posljednja neto plaća isplaćena je 24. 12. 2021. godine za svibanj), a obveze za poreze i doprinose odnose se na razdoblje rujan – prosinac (posljednji doprinosi isplaćeni su 2. 12. 2021. godine za kolovoz).

Druge obveze (1.854.451 KM) odnose se na obveze za: naknade članovima odbora (95.273 KM), naknade fizičkim licima po ugovoru o djelu (309.308 KM) i ostale kratkoročne obveze (1.449.870 KM). Ostale kratkoročne obveze odnose se na neto priliv sredstava po osnovu posebne takse za otplatu ratnog duga za koji se vrši reklasifikacija sa odgovarajućeg konta potraživanja na konto obveza.

Obveze za PDV (951.165 KM) odnose se na obveze po obračunu i podnesenoj poreznoj prijavi za prosinac 2021. godine.

7.2.5.3 Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 14.486.040 KM, a odnose se na unaprijed obračunate troškove razdoblja za koje nije primljena faktura (3.341.089 KM), odložene prihode narednog razdoblja (10.452.466 KM) i ostala pasivna vremenska razgraničenja (692.485 KM).

Unaprijed obračunati troškovi razdoblja za koje nije primljena faktura (3.341.089 KM) odnose se najvećim dijelom na rezerviranje troškova za razrez poreza za razdoblje 2005.-2009. godina u predstavništvu u Libiji iz 2015. godine u iznosu od 2.667.921 KM.

Odloženi prihodi narednog razdoblja (10.452.466 KM) odnose se na odložene prihode nastale primjenom MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima. Tako je evidentirano povećanje odloženih prihoda u ukupnom iznosu od 3.665.617 KM koji se odnose na projekte u Albaniji za izgradnju dalekovoda (1.000.966 KM), Tanzaniji za izgradnju trafostanica (2.548.140 KM) i Libiji (116.511 KM) i smanjenje odloženih prihoda koja se odnose na priznate prihode u iznosu od 1.503.069 KM za projekte u Alžiru (1.187.532 KM) i Tanzaniji za izgradnju dalekovoda (567.526 KM) (šire opisano u točki 7.1.1.1 Izvješća).

Ostala pasivna vremenska razgraničenja (692.485 KM) odnose se na kratkoročna rezerviranja po sudskim sporovima.

7.2.6 Popis sredstava i obveza

Centralna popisna komisija imenovana je 17. 11. 2021. godine Rješenjem direktorice, sa zadatkom da prati i kontrolira aktivnosti provođenja popisa – inventure u obračunskim i režijskim jedinicama Društva. Također, temeljem pojedinačnih izvješća o popisu, vrši konačnu kontrolu popisa i izradu zbirnog izvješća o načinu knjigovodstvenog evidentiranja i likvidacije utvrđenih manjkova/viškova materijalnih vrijednosti, o otpisu i ispravci potraživanja i obveza i rashodovanju dotrajalih i neupotrebljivih sredstava. Formirane su popisne komisije po obračunskim i režijskim jedinicama, predstavništvima i podružnicama, a temeljem Pravilnika o inventariranju – popisu imovine i obveza iz 2007. godine i Plana aktivnosti za redovan popis, sačinile pojedinačne izvještaje o izvršenom popisu. U Izvješću Centralne popisne komisije se navodi da su prihvatili pojedinačna izvješća i sastavni dio su elaborata o popisu, te predlažu Nadzornom odboru donošenje odgovarajućih odluka po njihovim zaključcima (rashodi: stalnih sredstava, materijala i sitnog inventara, učešća u kapitalu, potraživanja, kao i za rezerviranja).

Izvršenim uvidom u pojedinačne popise utvrdili smo da je formirana komisija za popis potraživanja u zemlji i inozemstvu, koja je 26. 1. 2022. godine sačinila Izvješće, u kojem su dani podaci o kontima koja su bila predmetom popisa i njihovim stanjima na 31. 12. 2021. godine. Prilog tom Izvješću su bruto bilanca svih potraživanja i specifikacije potraživanja po komitentima.

Nismo se uvjerali da je komisija utvrdila stvarno stanje, jer nisu naveli koja potraživanja su potvrđena putem izvoda otvorenih stavki, koji kupci nisu odgovorili, koja se stanja ne slažu i zašto, nego su samo preuzeli podatke iz knjigovodstvenih evidencija. U svom Izvješću nisu konstatirali da li knjigovodstveno stanje odgovara stvarnom stanju, niti su predložili za koja potraživanja starija od godinu dana treba izvršiti ispravku vrijednosti potraživanja. Međutim, u Izvješću Centralne popisne komisije se navodi ono što komisija za popis potraživanja nije konstatirala, i to: da knjigovodstveno stanje odgovara stvarnom stanju i da su predložili potraživanja starija od godinu dana za koja treba izvršiti ispravku vrijednosti potraživanja (76.826 KM).

Isto tako, u Izvješću komisije za popis obveza u zemlji i inozemstvu (kratkoročnih i dugoročnih), konstatirano je da je komisija izvršila uvid u konta i konstatirala stanja iz bruto bilance, te su po kontima iskazana sumarna stanja, kao u bruto bilanci koja je u prilogu Izvješća. Nismo se uvjerali da su izvršili uvid u drugu dokumentaciju kojom se potvrđuje stvarno stanje i iskazano stanje u bruto bilanci.

Komisija za popis stalnih sredstava (materijalnih i nematerijalnih) navela je neke od problema kod popisa, da nije vršila popis posuđenih stalnih sredstava koja se nalaze u Planinarskom društvu Energoinvest, te da su obavješteni da su u poplavama u Općini Trnovo uništena sva stalna sredstva posuđena od Društva.

Komisije za popis su samo konstatirale iskazana stanja potraživanja i obveza u bruto bilanci. Nismo se uvjerali da je izvršen stvarni popis potraživanja i obveza, prema stanju u poslovnim knjigama, niti smo se uvjerali u postojanje vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije kojom se potvrđuje to stanje, zbog čega popisom nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja i obveza i nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako nalaže Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- **popisom potraživanja i obveza, sa stanjem na datum bilance, utvrditi njihovo stvarno stanje, te vršiti usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako nalaže Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH.**

7.2.7 Izvanbilančna evidencija

Na izvanbilančnoj evidenciji na 31. 12. 2021. godine iskazan je iznos od 115.260.574 KM, a odnosi se na evidencije danih i primljenih garancija i prava nad zemljištima, građevinama i opremom. Iskazane su dane garancije prije 1992. godine (56.035.656 KM), avansi i izvedbene garancije izdate od strane komercijalnih banaka u ime Društva (51.736.636 KM), primljene garancije (3.938.165 KM), tuđa stalna sredstva (4.454.679 KM) i drugo.

7.3 IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA

U Izvješću o novčanim tijekovima iskazani su neto gotovinski tijekovi iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 1.950.433 KM, iz ulagačkih aktivnosti u iznosu od 3.305 KM i financijskih aktivnosti u iznosu od 257.554 KM, što je rezultiralo iskazivanje pozitivnog novčanog tijeka u iznosu od 2.211.292 KM. Izvješće o novčanom tijeku sačinjeno je sukladno Pravilniku o sadržaju i formi financijskih izvješća za gospodarska društva.

7.4 IZVJEŠĆE O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izvješću o promjenama na kapitalu za tekuću godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilanci stanja i Bilanci uspjeha. Izvješće je sačinjeno sukladno Pravilniku o sadržaju i formi financijskih izvješća za gospodarska društva.

7.5 BILJEŠKE UZ FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Sukladno točki 25. MRS-a 1 – Presentacija financijskih izvješća, uprava treba, pri sastavljanju financijskih izvješća, procijeniti sposobnost subjekta da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu. Subjekt je dužan sastavljati financijska izvješća na osnovu principa stalnosti poslovanja, osim ako uprava ne namjerava da likvidira subjekt ili da prestane poslovati, ili ako nema realnu alternativu osim da postupi tako. Kada je uprava, prilikom procjenjivanja, svjesna značajnih neizvjesnosti vezanih za događaje ili uvjete koji mogu dovesti u veliku sumnju mogućnost subjekta da nastavi poslovati u neograničenom periodu, subjekt je dužan da objavi svaku takvu neizvjesnost. Sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH člankom 4. propisano je da su Pravna lica dužna da sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i objavljivanje informacija u financijskim izvješćima vrše sukladno ovom zakonu, MRS i MSFI. Člankom 37. Zakona propisano je da financijska izvješća moraju pružiti istinit i objektivan prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja pravnih lica.

Uprava pri sastavljanju financijskih izvješća nije procijenila sposobnost Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju i samim tim financijska izvješća ne sadrže objavu značajnih neizvjesnosti sukladno točki 25 MRS-a 1 – Presentacija financijskih izvješća.

Naime, revizijom su utvrđene okolnosti koje stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, koje se odnose na sljedeće: gubitak do visine kapitala iskazan je u iznosu od 224.270.660 KM i veći je od iskazanog temeljnog kapitala za 3.549.635 KM. Zbog toga je, sukladno Zakonu o financijskom poslovanju, kapital postao neadekvatan. Tekuće obveze Društva iznose 121.360.553 KM i veće su od tekuće imovine (koja iznosi 72.131.937 KM) za 49.228.616 KM. Protiv Društva se vode značajni sudski sporovi, koji mogu zahtijevati značajan odljev resursa. Koeficijent tekuće likvidnosti na 31. 12. 2021. godine je 0,59. Također, Društvo je za 63.019.692 KM manje ostvarilo planiranih prihoda od realiziranih projekata u inozemstvu, jer se projekti nisu realizirali planiranom dinamikom. Prema prezentiranim evidencijama nad nekretninama Društva postoje založna prava procijenjene vrijednosti 73.018.604 KM. Založna prava nad nekretninama se odnose na vremensko razdoblje vezano za ugovore, a posljednji zalog ističe

2026. godine. Sve navedeno ukazuje na to da Društvo nije u mogućnosti na 31. 12. 2021. godine tekućim sredstvima izmirivati tekuće obveze.

Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, ali Uprava prilikom sastavljanja financijskih izvješća za 2021. godinu nije izvršila procjenu sposobnosti subjekta da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu sukladno MRS-u 1, niti je isto objavila u financijskim izvješćima, zbog čega oni nisu sastavljeni sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- *izvršiti procjenu sposobnosti Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju i na osnovu izvršene procjene sačiniti bilješke uz financijska izvješća sukladno zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija financijskih izvješća i Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.*

8. JAVNE NABAVE

Društvo ne primjenjuje odredbe Zakona o javnim nabavama pozivajući se na Mišljenje iz 2006. godine Agencije za javne nabave o primjeni Zakona o javnim nabavama BiH, prema kojem nije bilo u obvezi primjenjivati ovaj Zakon. Procedure nabava Društvo je definiralo 2020. godine Pravilnikom o postupku nabave roba, usluga i izvođenja radova.

Međutim, prema izmjenama Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede i zaključcima Vlade FBiH, Društvo je u 2021. godini preuzelo sve poslove od „BH Gasa“ d.o.o. Sarajevo vezane za snabdijevanje prirodnim gasom u Federaciji BiH. Odlukom Vlade FBiH (iz 2010. godine) utvrđeno je da su djelatnosti energije i plina od javnog društvenog interesa FBiH, po kojoj je tu djelatnost obavljao „BH Gas“ d.o.o. Sarajevo. Nakon što je Društvo preuzelo te poslove, nije pribavilo mišljenje Agencije za javne nabave o primjeni Zakona o javnim nabavama.

Preporuka:

- *tražiti od Agencije za javne nabave tumačenje o obvezi primjene Zakona o javnim nabavama, uvažavajući promjenu djelatnosti.*

9. SUDSKI SPOROVI

Sektor za pravne poslove je u siječnju 2022. godine sačinilo Izvješće o stanju sudskih predmeta na 31. 12. 2021. godine, sa podlogama za procjenu konačnih ishoda sa pripadajućim kamatama. Prema tom Izvješću, protiv Društva se vodi ukupno 50 postupaka u vrijednosti od 36.360.767 KM, od kojih su 19 pokrenula fizička lica u iznosu od 379.127 KM (od kojih se u 2022. godini očekuju troškovi u iznosu od 5.221 KM), a 31 postupak su pokrenula pravna lica, ukupne vrijednosti od 35.981.630 KM (procijenjeni su troškovi u 2022. godini u iznosu od 4.501.904 KM).

Društvo vodi sedam postupaka protiv fizičkih lica u vrijednosti od 116.770 KM i 34 protiv pravnih lica u vrijednosti tužbenih zahtjeva od 18.939.858 KM.

U izvješću se navodi i to da realnu prognozu uspjeha u postupku nije moguće dati imajući u vidu izmjene pozitivnih zakonskih propisa, neujednačenu sudsku praksu i nedostatak validne dokumentacije.

Društvo je izvršilo rezerviranja za 2022. godinu, tako da su na 31. 12. 2021. godine dugoročna rezerviranja po sudskim sporovima iskazana u iznosu od 2.921.713 KM i kratkoročna u iznosu od 692.485 KM. Vezano za sudske sporove Društvo u evidenciji ima iskazane obveze iz osnova sudskog/izvansudskog poravnjanja u iznosu od 15.827.082 KM.

Prema zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina, obveza Društva je izvršiti rezerviranje sadašnjih obveza subjekta proizašlih iz prošlih događaja, za čije se izmirenje očekuje da će kod subjekta uzrokovati odljev resursa koji sadrže ekonomske koristi i kada se iznos može pouzdano procijeniti prilikom sastavljanja financijskih izvješća. U iznimno rijetkim

slučajevima u kojima se ne može izvršiti pouzdana procjena, radi se o obavezi koja ne može biti priznata i koja se objavljuje kao potencijalna obveza. Također, Društvo je Pravilnikom o računovodstvenim politikama definiralo obvezu iskazivanja dugoročnih rezerviranja prema namjeni u iznosu nenovčanih pretpostavljenih rashoda proizašlih iz prošlih događaja koji se odnose na buduće vjerojatne obveze.

Međutim, Društvo je vršilo procjene ishoda sporova za koje nije moguće dati realnu prognozu uspjeha, što dovodi u sumnju pouzdanost procjene iznosa rezerviranja, te ne možemo potvrditi da je izvršilo rezerviranje sukladno zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina.

Društvo je dostavilo informaciju o raskidima ugovora s transporterima gasa, u kojoj je navedeno da je mađarski transporter „FGSZ“ 22. 9. 2021. godine kao tužitelj, preko svoje advokatske kancelarije dostavio Obavijest o pokretanju arbitraže u vrijednosti naknade od 21.125.000 USD. Arbitražnim postupkom tuženi su: Društvo, BH Gas i Vlada Federacije BiH. Nakon toga Vlada FBiH je 11. 11. 2021. godine donijela Zaključak (V. broj: 1664/2021), kojim nalaže Društvu i BH Gasu da, s ciljem zaštite, obje kompanije dodatno međusobno usuglase odnose u vezi eventualnog raskida Dugoročnog ugovora o transportu gasa sa mađarskim transporterom „FGSZ“ i zastupaju interes Vlade Federacije BiH kao treće tužene. Zaključkom su zaduženi i da izaberu advokatsku kuću i arbitra koji će zastupati interese Vlade Federacije BiH, te shodno tome snose troškove zastupanja koji eventualno budu nastali u arbitražnom postupku. Društvo nije izvršilo procjenu, niti objavilo potencijalne obveze sukladno MRS-u 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina.

Preporuka:

- *rezerviranja po sudskim sporovima vršiti sukladno zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, kako bi financijska izvješća po svim bitnim pitanjima istinito i objektivno prikazala financijski položaj i rezultat poslovanja Društva.*

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA

Društvo je 15. 8. 2022. godine dostavilo komentar na Nacrt izvješća o izvršenoj financijskoj reviziji za 2021. godinu, sa dodatnom dokumentacijom.

Dana su obrazloženja za kvalifikacije na financijska izvješća i kvalifikacije za usklađenost, te za isticanje pitanja. Skrenuta je pažnja na određena pitanja u Izvješću vezano za Odluku o rasporedu dobiti, tehničke greške i formulacije određenih rečenica. Istaknute su i točke izvješća za koje Društvo smatra da ih revizor nije prezentirao na adekvatan način, i to za pitanja odnosa Društva i BH Gasa, rezerviranja i javne nabave.

Obrazloženja koja su prihvaćena i inkorporirana u Izvješće odnose se na prijem u radni odnos, Odluku o rasporedu dobiti i formulacije rečenica. U vezi prijema u radni odnos prihvaćen je komentar da je Društvo zapošljavalo bez provođenja javnog oglašavanja sukladno Uredbi o postupku prijema u radni odnos na određeno vrijeme u javnom sektoru u FBiH. U Izvješću je ispravljena tehnička greška u okviru stalnih sredstava, kojom je ispravljen iznos. Djelomično su prihvaćeni komentari vezani za Bilješke uz financijska izvješća i isticanje pitanja u okviru Izvješća o reviziji financijskih izvješća.

Obrazloženja koja nisu prihvaćena jer nisu prezentirane nove činjenice, niti je dostavljena dokumentacija koja bi utjecala na izmjene nalaza u Izvješću, odnose se na:

- primjenu MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima, gdje Društvo navodi da se prihodi po osnovu ugovora s kupcima priznaju tijekom vremena, odnosno sukladno stupnju dovršenosti ugovora, te da je u primjeni ulazna metoda, odnosno metoda nastalih troškova, i da procjenu preostalih troškova ugovora vrši lice odgovorno za konkretni ugovor. Također, navodi se da je priznavanje prihoda u kontinuitetu predmet kvalifikacija revizora budući da oni, sukladno svojim ograničenim spoznajama o projektima, ne mogu donositi adekvatne zaključke o procjenama vrijednosti preostalih radova. Ne možemo prihvatiti ovo obrazloženje jer nam nisu prezentirane podloge niti

adekvatna dokumentacija kojom bismo stekli razumno uvjerenje da je izvršeno pouzdano praćenje izvršenja ugovora i procjene njihovih krajnjih ishoda, odnosno da su u potpunosti primijenjeni zahtjevi MSFI-ja 15. Dovoljni i adekvatni revizorski dokazi potrebni su kako bi se steklo razumno uvjerenje i revizijski rizik smanjio na prihvatljivo nizak nivo. Na navedeno se i u prethodnim razdobljima ukazivalo te je dana preporuka koja je i dalje nerealizirana;

- primjenu MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Društvo navodi da ima praksu angažiranja neovisnog procjenitelja svake pete godine, a vezano za primjenu MRS-a 36, navodi da je u posljednjem izvještajnom razdoblju došlo do rasta cijena nekretnina na tržištu i da nije bilo osnova za knjigovodstvena evidentiranja umanjena. Društvo je u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji dužno prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja primjenjivati Međunarodne računovodstvene standarde. Prema MRS-u - 36 - Umanjenje vrijednosti sredstava, na kraju svakog izvještajnog perioda subjekt treba ocijeniti postoji li bilo kakav pokazatelj da je vrijednost nekog sredstva umanjena. Ako takav pokazatelj postoji, subjekt treba da procijeni nadoknadivi iznos za takvo sredstvo. Uvažavajući MRS - 36 - Umanjenje vrijednosti sredstava, posebno kada se radi o značajnim stalnim sredstvima kojima raspolaže preduzeće u većinskom državnom vlasništvu, njegovo neprimjenjivanje prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, u zavisnosti od obračunate materijalnosti i drugih kvalitativnih faktora, utiče na revizorsko mišljenje jer nije primijenjen okvir finansijskog izvještavanja. Stoga, ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost sredstava, uvažavajući značajnost te činjenicu da je posljednja procjena izvršena za 2017. godinu;
- procjenu sposobnosti Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju sukladno MRS-u 1 – Presentacija finansijskih izvještaja. Društvo navodi da je činjenica da su pokazatelji likvidnosti i dalje nepovoljni, što je odraz poslovanja prethodnog razdoblja, razdoblja poslovne krize, uz tendenciju poboljšanja u tekućoj 2022. godini. Iako se poduzimaju aktivnosti na osiguranju kontinuiteta poslovanja, ovo obrazloženje ne možemo prihvatiti jer Uprava prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja za 2021. godinu nije izvršila procjenu sposobnosti subjekta da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu sukladno MRS-u 1, niti je to objavila u finansijskim izvještajima, zbog čega oni nisu sastavljeni sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- procjenu očekivanih kreditnih gubitaka sukladno MSFI-ju 9 – Finansijski instrumenti. Ne možemo prihvatiti obrazloženje Društva da smatra da neće ostvariti kreditne gubitke po osnovu nenaplaćenih potraživanja, a koja se odnose na potraživanja po tekućim ugovorima u realizaciji, budući da nam nije dostavljena dokumentacija niti procjena kojom se to potvrđuje, iako je i računovodstvenim politikama definirano da će se vršiti vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja;
- popis sredstava i obveza. Društvo navodi da je u Elaboratu o popisu stanja sredstava i obveza na 31. 12. 2021. godine navedeno da knjigovodstveno stanje odgovara stvarnom stanju, te da je dan prijedlog za ispravku potraživanja starijih od godinu dana. Uvjereni su da Elaborat sadrži sve elemente predviđene Zakonom i da je on dokaz o pravilno izvršenom popisu i bez detaljnih pojedinačnih izvještaja popisnih komisija. Ovaj komentar ne možemo prihvatiti jer se nismo uvjerali da je popisna komisija utvrdila stvarno stanje potraživanja i obveza, niti da postoji vjerodostojna dokumentacija kojom se potvrđuju ta stanja;
- isticanje pitanja u vezi izdavanja dozvole za obavljanje energetske djelatnosti Društvu sukladno Uredbi o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede. Društvo navodi da Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (FMERI) nije izdalo dozvolu niti

jednom društvu, ali su u Uredbi jasno nevedeni učesnici u sektoru gasne privrede. Također navode da Društvo obavlja energetska djelatnost sukladno odredbama Zakona o registraciji poslovnih subjekata i Odluci o specifikaciji djelatnosti na nivou BiH, jer je ta djelatnost registrirana kod Općinskog suda u Sarajevu. Imajući u vidu činjenicu da je energetska djelatnost registrirana sukladno navedenim propisima, smatraju da nije potrebna posebna suglasnost FMERI-ja, te da nema potrebe da ovakva konstatacija stoji u Izvješću. Međutim, ovo obrazloženje ne možemo prihvatiti budući da Uredba propisuje davanje dozvole za obavljanje djelatnosti. Isticanje pitanja ne utječe na dano mišljenje o usklađenosti Društva, već se njime skreće pažnja korisnicima izvješća na određena pitanja, a FMERI je sukladno Uredbi o vršenju ovlasti u gospodarskim društvima nadležno ministarstvo za Društvo i korisnik izvješća;

- odnos Društva i „BH Gasu“. Društvo navodi da su obveze prema „BH Gasu“ predmet dogovora između kompanija i FMERI-ja s namjerom da se osigura niža cijena za tarifne kupce na početku zimske sezone, te da jedan od načina subvencioniranja cijena gasa za tarifne kupce treba biti reguliran međusobnim odnosom ova dva društva u iznosu navedenih obaveza prema „BH Gasu“, kao i da su sve dospjele obaveze prema „BH Gasu“ od 1. 1. 2022. do danas izmirene. Međutim, nije dostavljena dodatna dokumentacija koja potvrđuje ove navode, koja bi utjecala na promjenu utvrđenih i prezentiranih činjenica;
- rezerviranja po osnovu sudskih sporova. Društvo navodi da trošak arbitraže i eventualne ishode spora neće snositi i da se očekuje pozitivan ishod ovog postupka budući da se ne radi o samoinicijativnom prekidu ugovora, te iz tog razloga nije izvršeno rezerviranje. Međutim, prema zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina, obveza Društva je izvršiti rezerviranje sadašnjih obaveza subjekta proizašlih iz prošlih događaja, za čije se izmirenje očekuje da će kod subjekta uzrokovati odljev resursa koji sadrže ekonomske koristi i kada se iznos može pouzdano procijeniti prilikom sastavljanja financijskih izvješća. U iznimno rijetkim slučajevima u kojima se ne može izvršiti pouzdana procjena, radi se o obavezi koja ne može biti priznata i koja se objavljuje kao potencijalna obveza. Nije nam prezentirana dokumentacija kojom se potvrđuje izuzeće od snošenja troškova arbitražnog postupka niti bilo kojih troškova koji mogu proizaći iz navedenog postupka, a što bi utjecalo na izmjenu teksta vezano za arbitražni postupak;
- provođenje javnih nabava. Društvo navodi da, prema mišljenju Agencije za javne nabave o primjeni Zakona o javnim nabavama iz 2006. godine, nije bilo u obvezi primjenjivati ovaj Zakon, te da njegova primjena ima isti osnov i danas budući da se bavi istim djelatnostima. Međutim, s obzirom na to da Društvo obavlja energetska djelatnost i da je 2014. godine stupio na snagu novi Zakon o javnim nabavama koji definira posebne odredbe za Sektorska ugovorna tijela (koja obavljaju djelatnosti iz područja energetike, vodoopskrbe, prometa i poštanskih usluga), smatramo da je potrebno pribaviti mišljenje Agencije o primjeni Zakona o javnim nabavama.

U komentaru su dana obrazloženja za koja Društvo nije iskazalo neslaganje, čiji pregled dajemo u nastavku zbog značajnosti, a vezano za:

- reklasifikaciju dugotrajne imovine namijenjene prodaji. Društvo navodi da svakih pet godina angažira neovisnog ovlaštenog procjenitelja za procjenu svih nekretnina, te da će sljedeći angažman za procjenu biti izvršen sa 31. 12. 2022. godine, odnosno efekti ove procjene će biti obuhvaćeni financijskim izvješćima sa stanjem na 31. 12. 2022. godine. Za nekretnine klasificirane sukladno MRS-u 40 – Ulaganja u nekretnine, Društvo navodi da do sada nije imalo praksu da angažira neovisnog procjenitelja za procjenu ovih nekretnina svake godine jer su za dani broj nekretnina troškovi angažmana procjenitelja značajni, a da su dugotrajnu imovinu namijenjenu prodaji, koja je prestala

biti klasificirana kao namijenjena za prodaju, vratili na investicijske nekretnine, gdje se nalazila i prije odluke o prodaji, i da će procjenu vrijednosti ove nekretnine uraditi sa 31. 12. 2022. godine, zajedno sa procjenom svih ostalih nekretnina, za što su već pokrenute aktivnosti;

- uspostavljanje Odjela unutarnje revizije. Društvo navodi da je poduzelo određene aktivnosti kako bi osiguralo uvjete za uspostavu unutarnje revizije i pripremljeni su prijedlozi pravilnika koji bi regulirali ovu oblast, ali zbog turbulencija u prethodne dvije godine koje su utjecale na poslovanje Društva ova aktivnost nije kompletirana;
- obveze za plaće i naknade, gdje navodi da su se plaće isplaćivale sukladno mogućnostima, odnosno raspoloživim sredstvima. Uslijed problema sa likvidnošću, koji je bio odraz kašnjenja naplate potraživanja za realizirane poslove iz prethodnih godina, a što je dodatno usložnjeno pandemijom koja je nastupila u 2020. godini, u proteklom razdoblju došlo je do narušavanja kontinuiteta redovne mjesečne isplate plaća zaposlenih. Sukladno mogućnostima, nastoje se sustići kašnjenja u isplatama obveza prema zaposlenima.

NAPOMENA: Voditeljica tima u reviziji do 26. 4. 2022. godine bila je Katica Galić, kojoj je s tim datumom sporazumno prestao radni odnos u Uredu za reviziju institucija u FBiH.

Koordinatorica rada u Sektoru za
financijsku reviziju javnih poduzeća

Mia Buljubašić

Adisa Šahović – članica tima

V PRILOG: GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Bilanca uspjeha za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine			
Naziv pravne osobe: „Energoinvest“ d.d. Sarajevo			
RB	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	168.746.289	106.144.893
1	Prihodi od prodaje robe	153.991.731	89.285.881
2	Prihodi od prodaje učinaka	13.847.815	15.322.447
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	0	0
4	Ostali poslovni prihodi	906.743	1.536.565
II	Poslovni rashodi (od 1 do 9)	165.159.453	110.914.461
1	Nabavna vrijednost prodane robe	132.415.590	86.211.608
2	Materijalni troškovi	761.703	1.122.473
3	Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja	10.052.854	10.957.324
4	Troškovi proizvodnih usluga	18.286.020	8.862.817
5	Amortizacija	864.340	800.946
6	Troškovi rezerviranja	22.727	5.033
7	Nematerijalni troškovi	2.756.219	2.954.260
8	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
9	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I-II)	3.586.836	0
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II-I)	0	4.769.568
	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Financijski prihodi (od 1 do 6)	4.549.170	5.649.037
1	Financijski prihodi od povezanih pravnih osoba	0	0
2	Prihodi od kamata	377.973	407.636
3	Pozitivne kursne razlike	4.171.197	5.241.399
4	Prihodi od efekata valutne klauzule	0	0
5	Prihodi od sudjelovanja u dobiti zajedničkih ulaganja	0	0
6	Ostali financijski prihodi	0	0
V	Financijski rashodi (od 1 do 5)	4.484.176	4.614.513
1	Financijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim osobama	0	3.740
2	Rashodi kamata	666.954	734.816
3	Negativne kursne razlike	3.792.040	3.850.772
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	0	0
5	Ostali financijski rashodi	25.182	25.185
VI	Dobit od financijskih aktivnosti (IV-V)	64.994	1.034.524
	Gubitak od financijske aktivnosti (V-IV)	0	0
VII	Dobit od redovite aktivnosti (III-VI) > 0	3.651.830	
VIII	Gubitak od redovite aktivnosti (III-VI) < 0		3.735.044
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	191.611	5.132.979
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	104.846	982.304
2	Dobici od prodaje investicijskih nekretnina	0	0
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	0	0
4	Dobici od prodaje sudjelovanja u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Dobici od prodaje materijala	40.848	15.444
6	Viškovi	19	26
7	Naplaćena otpisana potraživanja	4.946	3.171.649
8	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	2.785	3.819
9	Otpis obveza, ukinuta rezerviranja i ostali prihodi	38.167	959.737
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	3.115.453	969.062
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	1.693	0
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicijskih nekretnina	0	0
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	0	0
4	Gubici od prodaje sudjelovanja u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Gubici od prodaje materijala	0	2.345
6	Manjkovi	0	0
7	Rashodi na osnovu zaštite od rizika	33.164	0

8	Rashodi na temelju ispravaka vrijednosti i otpisa potraživanja	80.891	0
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	2.999.705	966.717
XI	Dobit na temelju ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	0	4.163.917
XII	Gubitak na temelju ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	2.923.842	0
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
1	Prihodi na osnovu usklađivanja vrijednosti sredstava	0	0
2	Rashodi na osnovu usklađivanja vrijednosti sredstava	222.359	140.838
3	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
4	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
XIII	Dobit od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) > 0	0	0
XIV	Gubitak od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) < 0	222.359	140.838
1*	Prihodi na osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravaka neznčajnih grešaka iz ranijih razdoblja	0	267
2*	Rashodi na osnovu promjena računovodstvenih politika i ispravaka neznčajnih grešaka iz ranijih razdoblja	98.238	18.141
	DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XV	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) > 0	407.391	270.161
XVI	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) < 0	0	0
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1**	Porezni rashodi razdoblja	0	0
2**	Odloženi porezni rashodi razdoblja	0	0
3**	Odloženi porezni prihodi razdoblja	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVII	Neto dobit neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1** - 2** + 3**) > 0	407.391	270.161
XVIII	Neto gubitak neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1** - 2** + 3**) < 0	0	0
	DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA		
XIX	Neto dobit prekinutog poslovanja	0	0
XX	Neto gubitak prekinutog poslovanja	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA		
XXI	Neto dobit razdoblja (XVII-XVIII+XIX-XX) > 0	407.391	270.161
XXII	Neto gubitak razdoblja (XVII-XVIII+XIX-XX) < 0	407.391	270.161
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
1	Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	350.358	100.780
2	Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	42.957	339.289
3	Obračunati odloženi porez na ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0
XXIII	Neto ostala sveobuhvatna dobit (1-2-3) > 0	307.401	0
XXIV	Neto ostali sveobuhvatni gubitak (1-2-3) < 0	0	238.509
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja (XXI-XXII+XXIII-XXIV) > 0	714.792	31.652
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja (XXI-XXII+XXIII-XXIV) < 0	0	0
	Neto dobit/gubitak razdoblja prema vlasništvu (XXI ili XXII)	407.391	270.161
	a) vlasnicima matice	407.391	270.161
	b) vlasnicima manjinskih interesa	0	0
	Neto dobit/gubitak razdoblja prema vlasništvu (XXIII ili XXIV)	407.391	270.161
	a) vlasnicima matice	407.391	270.161
	b) vlasnicima manjinskih interesa	0	0
	Zarada po dionici:		
	a) obična	0	0
	b) razdijeljena	0	0
	Prosječan broj zaposlenih:		
	- na bazi sati rada	289	322
	- na bazi stanja krajem mjeseca	288	321

Uprava je pripremila financijska izvješća i odobrila ih 15. 2. 2022. godine.

Direktorica
Bisera Hadžialjević

Bilanca stanja na 31. 12. 2021. godine					
Naziv pravne osobe: „Energoinvest“ d.d. Sarajevo					
1	2	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine /neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
1	2	3	4	5	5
	A K T I V A				
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (od 1 do 8)	248.837.529	118.156.413	130.681.116	131.189.811
1	Nematerijalna sredstva	951.556	716.262	235.294	338.138
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	59.975.847	25.381.254	34.594.593	27.311.327
3	Investicijske nekretnine	32.979.919	2.602.834	30.377.085	35.510.304
4	Biološka sredstva	0	0	0	0
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	414.354	0	414.354	414.354
6	Dugoročni finansijski plasmani	52.049.076	9.077.492	42.971.584	49.263.868
7	Druga dugoročna potraživanja	100.835.011	80.378.571	20.456.440	16.828.543
8	Dugoročna razgraničenja	1.631.766	0	1.631.766	1.523.277
	B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0	0	0
	C) TEKUĆA SREDSTVA (od 1 do 2)	89.953.042	17.821.105	72.131.937	27.363.885
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	8.316.512	432.224	7.884.288	6.404.736
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	81.636.530	17.388.881	64.247.649	20.959.149
	D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0	0	0
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0	0	0
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	338.790.571	135.977.518	202.813.053	158.553.696
	II) Izvanbilančna evidencija – izvanbilančna aktiva	115.260.574	0	115.260.574	123.026.250
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	454.051.145	135.977.518	318.073.627	281.579.946
	P A S I V A				
	A) KAPITAL (od 1 do 10)			44.349.323	43.815.086
1	Osnovni kapital			220.721.025	220.721.025
2	Upisani neplaćeni kapital			0	0
3	Emisiona premija			0	0
4	Rezerve			9.658.264	9.523.184
5	Revalorizacijske rezerve			36.716.656	36.897.211
6	Nerealizirani dobiti			8.997.115	8.827.312
7	Nerealizirani gubici			9.154.786	9.111.830
8	Neraspoređena dobit			1.681.709	5.857.953
9	Gubitak do visine kapitala			224.270.660	228.899.769
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli			0	0
	B) DUGOROČNA REZERVIRANJA			3.479.192	3.092.687
	C) DUGOROČNE OBVEZE			19.137.945	17.539.126
	D) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE			0	0
	E) KRATKOROČNE OBVEZE (od 1 do 8)			121.360.553	80.245.947
1	Kratkoročne finansijske obveze			23.954.006	17.324.655
2	Obveze iz poslovanja			89.320.470	55.330.586
3	Obveze iz specifičnih poslova			0	0
4	Obveze na temelju plaća, naknada i ostalih primanja uposlenih			4.035.341	4.658.760
5	Druge obveze			1.854.450	1.902.155
6	Obveze za PDV			951.165	2.340
7	Obveze za ostale poreze i druge dažbine			1.245.121	1.027.451
8	Obveze za porez na dobit			0	0
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA			14.486.040	13.860.850
	G) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE			0	0
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)			202.813.053	158.553.696
	II) Izvanbilančna evidencija – izvanbilančna pasiva			115.260.574	123.026.250
	UKUPNO PASIVA (I+II)			318.073.627	281.579.946

Uprava je pripremila finansijska izvješća i odobrila ih 15. 2. 2022. godine.

Direktorica
Bisera Hadžialjević

Izvešće o gotovinskim tijekovima za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine				
(Indirektna metoda)				
Naziv pravne osobe: „Energoinvest“ d.d. Sarajevo				
	Opis	Oznaka (+,-)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
1	Neto dobit (gubitak) za razdoblje		407.391	270.161
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	0	0
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+ (-)	0	0
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	864.340	800.946
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+ (-)	(103.153)	(982.304)
6	Usklađenja na temelju dugoročnih financijskih sredstava	+ (-)	0	0
7	Nerealizirani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+ (-)	0	0
8	Ostala usklađenja za negotovinske stavke	+ (-)	0	0
9	Ukupno (od 2 do 8)		761.187	(181.358)
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+ (-)	(1.479.552)	11.815.353
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+ (-)	(40.726.531)	(8.011.942)
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+ (-)	3.108	(5.215)
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	(353.785)	15.046.203
14	Povećanje (smanjenje) obveza prema dobavljačima	+ (-)	40.702.274	4.839.760
15	Povećanje (smanjenje) drugih obveza	+ (-)	2.011.151	(9.424.479)
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	625.190	(17.548.224)
17	Ukupno (od 10 do 16)		781.855	(3.288.544)
18	Neto gotovinski tijek od poslovnih aktivnosti (1+-9+-17)		1.950.433	(3.199.741)
B. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI				
19	Priljevi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (od 20 do 25)		102.471	13.050.212
20	Priljevi na temelju kratkoročnih financijskih plasmana	+	0	0
21	Priljevi na temelju prodaje dionica i udjela		0	0
22	Priljevi na temelju prodaje stalnih sredstava	+	102.471	13.050.212
23	Priljevi na temelju kamata	+	0	0
24	Priljevi od dividendi i sudjelovanju u dobiti	+	0	0
25	Priljevi na temelju ostalih dugoročnih financijskih plasmana	+	0	0
26	Odljevi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (od 27 do 30)		99.166	30.239
27	Odljevi na temelju kratkoročnih financijskih plasmana	-	3.668	0
28	Odljevi na temelju kupovine dionica i udjela	-	0	0
29	Odljevi na temelju kupovine stalnih sredstava	-	95.498	30.239
30	Odljevi na temelju ostalih dugoročnih financijskih plasmana	-	0	0
31	Neto priljev gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		3.305	13.019.973
32	Neto odljev gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		0	0
C. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ FINACIJSKIH AKTIVNOSTI				
33	Priljevi gotovine iz financijskih aktivnosti (od 34 do 37)		8.605.350	11.430.000
34	Priljevi na temelju povećanja osnovnog kapitala	+	0	0
35	Priljevi na temelju dugoročnih kredita	+	1.800.000	5.010.000
36	Priljevi na temelju kratkoročnih kredita	+	6.805.350	6.420.000
37	Priljevi i na temelju ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	+	0	0
38	Odljevi gotovine iz financijskih aktivnosti (od 39 do 44)		8.347.796	20.770.441
39	Odljevi na temelju otkupa vlastitih dionica i udjela	-	0	0
40	Odljevi na temelju dugoročnih kredita	-	255.556	5.884.744
41	Odljevi na temelju kratkoročnih kredita	-	6.705.340	10.641.146
42	Odljevi na temelju financijskog lizinga	-	0	0
43	Odljevi na temelju isplaćenih dividenda	-	0	0
44	Odljevi na temelju ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	-	1.386.900	4.244.551
45	Neto priljev gotovine iz financijskih aktivnosti (33-38)		257.554	0
46	Neto odljev gotovine iz financijskih aktivnosti (38-33)		0	9.340.441
47	D. UKUPNI PRILJEVI GOTOVINE (18+31+45)		2.211.292	13.019.973
48	E. UKUPNI ODLJEVI GOTOVINE (18+32+46)		0	12.540.182
49	F. NETO PRILJEV GOTOVINE (47-48)		2.211.292	479.791
50	G. NETO ODLJEV GOTOVINE (48-47)		0	0

51	H. Gotovina na početku izvještajnog razdoblja		1.251.948	772.157
52	I. Pozitivne kursne razlike na temelju preračuna gotovine	+	0	0
53	J. Negativne kursne razlike na temelju preračuna gotovine	-	0	0
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog razdoblja (51+49-50+52-53)		3.463.240	1.251.948

Uprava je pripremila financijska izvješća i odobrila ih 15. 2. 2022. godine.

Direktorica
Bisera Hadžialjević

Izvešće o promjenama na kapitalu za razdoblje koje završava na 31. 12. 2021. godine
Naziv pravne osobe: „Energoinvest“ d.d. Sarajevo

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizirani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit/gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3+5+6 ±7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na 31. 12. 2019. god.	220.721.025	37.024.626	0	9.477.176	(223.439.392)	43.783.435	0	43.783.435
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Efekti ispravaka grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2019., odnosno 1. 1. 2020. god. (1 ± 2 ± 3)	220.721.025	37.024.626	0	9.477.176	(223.439.392)	43.783.435	0	43.783.435
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	(127.415)	0	0	(127.415)	0	0	0
6. Nerealizirani dobiti/gubici po osnovu finan. sred. raspol. za prodaju	0	0	0	(238.510)	0	(238.510)	0	(238.510)
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finan. izvješća u dr. valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilanci uspjeha	0	0	0	0	270.161	270.161	0	270.161
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Objavljene divid. i dr. oblici raspod. dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici pov. ili smanj. osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Stanje na 31. 12. 2020. godine, odnosno 1. 1. 2021. godine (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	220.721.025	36.897.211	0	9.238.666	(223.041.816)	43.815.086	0	43.815.086
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Efekti ispravaka grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Ponovno iskazano stanje na 31. 12. 2020. godine, odnosno 1. 1. 2021. god. (12 ± 13 ± 14)	220.721.025	36.897.211	0	9.238.666	(223.041.816)	43.815.086	0	43.815.086
16. Efekti revalorizacije materijal. i nemater. Sredstva	0	(180.555)	0	0	180.555	0	0	0
17. Nerealizirani dobiti/gubici po osnovu finan. sred. raspol. za prodaju	0	0	0	126.846	0	126.846	0	0
18. Kursne razlike nastale prevod. financ. izvješća u dr.valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilanci uspjeha	0	0	0	0	407.391	407.391	0	407.391
20. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	0	0	0	135.081	(135.081)	0	0	0
21. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
22. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici pov. ili smanj. osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
23. Stanje na 31. 12. 2021. god. (15±16±17±18±19±20-21+22)	220.721.025	36.716.656	0	9.500.593	(222.588.951)	44.349.323	0	44.349.323

Uprava je pripremila financijska izvješća i odobrila ih 15. 2. 2022. godine.

 Direktorica
 Bisera Hadžialjević